

**Pla municipal per a les persones grans
2013-2016**

Seguiment i avaluació del
**PLA MUNICIPAL PER A LES PERSONES
GRANS 2013-2016**
Informe de seguiment 2015

Drets Socials
Departament de Planificació i Processos

Juny 2016

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	2
2. EL PLA MUNICIPAL PER A LES PERSONES GRANS 2013-2016	2
a) Orientació i abast	
b) Principis rectors	
c) Eixos centrals del Pla	
d) Sistema de seguiment i avaluació	
3. LES PERSONES GRANS A BARCELONA	10
4. ESTAT D'EXECUCIÓ DEL PLA EL 2015	11
4.1. Línia estratègica I. Les persones grans com a protagonistes actius a la ciutat.....	11
• Accions i serveis relacionats	
• Indicadors significatius i accions emblemàtiques	
• Valoració	
4.2. Línia estratègica II. Les persones grans, el benestar i la salut.....	25
• Accions i serveis relacionats	
• Indicadors significatius i accions emblemàtiques	
• Valoració	
4.3. Línia estratègica III. Les persones grans, el bon tracte i la defensa de la igualtat.....	43
• Accions i serveis relacionats	
• Indicadors significatius i accions emblemàtiques	
• Valoració	
4.4. Línia estratègica IV. Les persones grans i la vida quotidiana a la ciutat.....	53
• Accions i serveis relacionats	
• Indicadors significatius i accions emblemàtiques	
• Valoració	
5. VALORACIÓ GLOBAL DEL PLA PEL 2015.....	60
6. ANNEX:	
o Òrgans implicats i professionals referents	67

1.

INTRODUCCIÓ

Transcorregut els primers tres anys de desplegament del Pla de les Persones Grans 2013-2016, aprovat el mes de maig de 2013 pel Plenari municipal, es presenta el **III Informe de seguiment del Pla**, corresponent a l'any **2015**.

Aquest és el tercer informe dels previstos, tal i com s'estableix en el sistema de seguiment i avaluació del Pla, que planteja un seguiment anual del grau de desplegament o execució de les actuacions i objectius plantejats en les seves 4 línies estratègiques.

La finalitat principal de l'Informe és exposar l'estat de situació l'any 2015 dels diferents objectius i accions que contempla el Pla, estructurats per cada una de les 4 línies estratègiques de què es compona.

Així, per cada objectiu, es detalla l'estat d'execució de les diferents accions que el conformen, tot fent-ne una anàlisi quantitativa i qualitativa a partir dels indicadors significatius o accions emblemàtiques designades per al seguiment d'aquell objectiu. Aquesta diagnosi s'acompanya, a més, dels indicadors d'entorn o context que ajuden a fer una anàlisi valorativa de l'estat de l'objectiu. Així mateix, al final de cada objectiu, es fa una valoració sobre el grau d'assoliment del mateix.

Finalment, per a cada línia estratègica, es fa una síntesi de les principals idees clau de resultats.

L'informe s'acaba amb una valoració global de l'estat de situació del Pla per a les Persones Grans al 2015, on es plantegen les principals constatacions observades així com propostes de futur i/o tendències a seguir o bé a redirigir en els propers anys per tal de poder assolir els objectius previstos al final de l'execució del Pla, l'any 2016.

2.

EL PLA MUNICIPAL PER A LES PERSONES GRANS 2013-2016

- a. Orientació i abast
- b. Principis rectors
- c. Eixos centrals del Pla
- d. Procés d'elaboració, seguiment i avaluació

a. ORIENTACIÓ I ABAST

El Pla Municipal per a les Persones Grans continua i aprofundeix els treballs anteriorment desenvolupats per l'Ajuntament amb l'objectiu d'impulsar el reconeixement social a les contribucions que fan les persones grans, a la vegada que vol motivar-les a participar en les polítiques de la ciutat.

El Pla Municipal de les Persones Grans es basa en el paradigma de l'envelliment actiu formulat per l'Organització Mundial de la Salut i presentat a la segona Assemblea Mundial de l'Envelliment que se celebrà l'any 2002.

Aquest paradigma, d'una banda, postula que per tal que l'envelliment sigui una experiència positiva cal que l'allargament de la vida vagi acompanyat d'oportunitats continuades de salut, participació, seguretat i formació. De l'altra, reconeix valors essencials per als drets humans de les persones grans com ara la autonomia i el respecte. L'impuls a l'envelliment actiu comporta l'adopció d'un enfocament transversal. El reconeixement dels citats valors o de principis bàsics promulgats per les Nacions Unides, com ara la participació, l'assistència o la realització dels propis desigs, exigeix l'afrontar-se a reptes que reclamen actuacions en diferents sectors d'activitat.

Les polítiques d'envelliment actiu es fonamenten en la diversitat d'interessos, necessitats, valors i aspiracions, de manera que es construeix així una alternativa davant la imatge de les persones grans com un grup homogeni i de l'envelliment com un estat.

La decisió de promoure polítiques d'envelliment actiu es tradueix en accions que consideren la varietat de moments i entorns on cal concretar la prevenció i la promoció de l'autonomia, la preservació de la vida independent acompanyada de llaços socials, i la protecció i l'atenció càlida a les persones en situació de vulnerabilitat.

Dins l'avanç cap a una ciutat amiga de totes les edats en la planificació estratègica de les ciutats, s'ha donat un marc d'acció-reflexió, que ha propiciat el disseny i desenvolupament de polítiques concretes de benestar per a les persones grans.

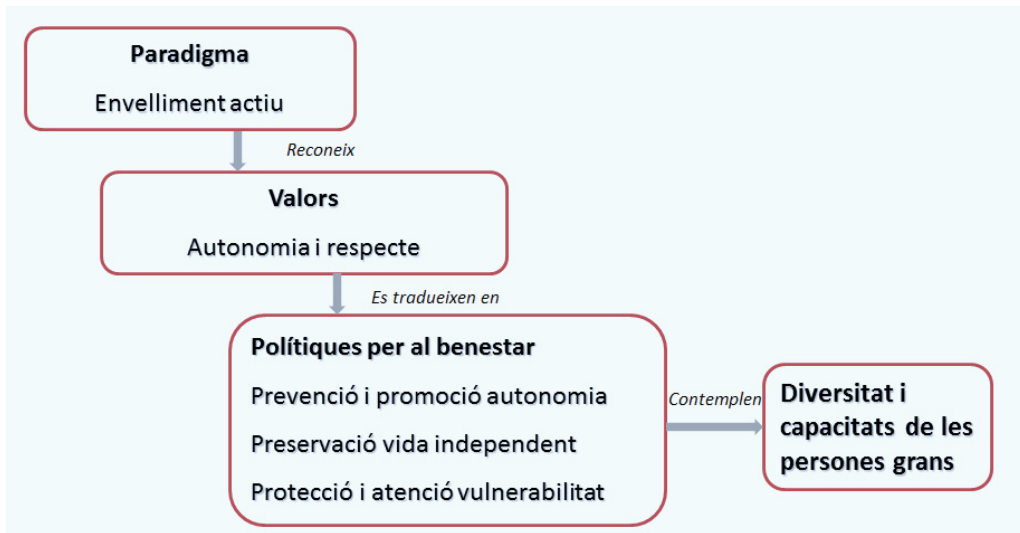

Figura 1. Orientació del Pla de les persones grans

Pel que fa a l’abast, el Pla Municipal per les Persones Grans comprèn objectius per a un grup de la població molt divers: les persones grans. Considera des de la promoció, la prevenció i l’orientació, fins al suport i l’atenció. En el seu contingut es recull, s’enforteix i s’actualitza el recorregut fet a la ciutat per impulsar polítiques d’envelliment actiu en què ha estat clau l’acció de l’Ajuntament.

El Pla està plantejat des de la transversalitat i abasta un ampli conjunt d’àmbits municipals: Serveis Socials, Temps i Qualitat de Vida, Drets Civils, Salut, Habitatge, Prevenció i Seguretat, Mobilitat, Gènere i Igualtat, Parcs i Jardins, Esports, Educació, Cultura, Participació i Immigració.

A nivell territorial, l’abast territorial del Pla i el treball de proximitat es garanteixen a través dels òrgans gestors dels deu districtes de la ciutat, un compromís clarament palesat pels membres de la Taula de Coordinació de Serveis Personals.

En el procés d’elaboració del Pla cobra especial valor, d’una banda, la implicació i compromís dels tècnics i tècniques, així com referents municipals dels diferents àmbits i territoris, que han treballat en taules transversals. I de l’altra, la implicació de les persones grans; tant per mitjà dels treballs del Consell Assessor de la Gent Gran, com de les aportacions construïdes en el debat amb les persones grans per mitjà del Grup d’envelliment del Consell Municipal de Benestar Social. Aquest debat ha estat possible gràcies a la contribució de les entitats de serveis, les organitzacions de voluntaris, els professionals i els investigadors.

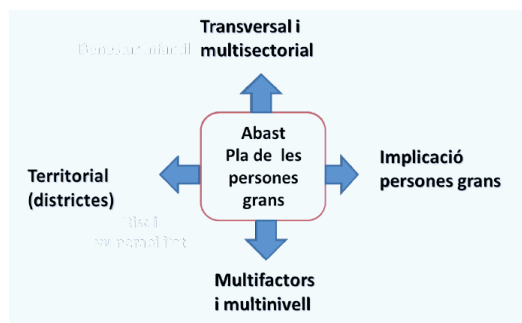

Figura 2. Abast del Pla Persones Grans

b. PRINCIPIS RECTORS

El Pla Municipal de la Gent Gran conté un total de 12 Principis Rectors que vertebreren, de principi a fi, tan la definició dels objectius, com la concreció de les actuacions, així com el seu procés de seguiment i avaluació.

- 1 Les persones grans i la longevitat, com una **PRIORITAT** de les polítiques públiques.
- 2 **L'ABORDATGE INTEGRAL I LA PROMOCIÓ DE L'AUTONOMIA PERSONAL I L'APODERAMENT** de la persona gran focalitzat en les seves capacitats, fortaleses i necessitats. La qualitat en l'atenció requereix considerar la persona gran des d'un punt de vista holístic.
- 3 **UNA MIRADA DE PROMOCIÓ I PREVENCIÓ** que comporta, d'una banda, una línia d'acció de coneixement i detecció de situacions i contextos, i de l'altra, la posada en marxa de línies d'acció proactives.
- 4 **LA PARTICIPACIÓ** de les persones grans com a protagonistes actives en els processos de ciutat i del seu entorn familiar i comunitari.
- 5 **L'EQUITAT** per a totes les persones grans, especialment pel que fa a diferències de contextos econòmics, de gènere i procedència davant qualsevol tipus de discriminació.
- 6 **LA FAMÍLIA COM A CAPITAL SOCIAL** per la vinculació afectiva, el respecte, la cura i la solidaritat entre els membres de les diferents generacions.
- 7 **UNA VISIÓ DE PLURALITAT DE CONTEXTOS DE PARTICIPACIÓ I DESENVOLUPAMENT PERSONAL** que promoguin les relacions socials, el desenvolupament personal i la integració en la vida quotidiana de la ciutat segons les característiques i capacitats individuals.
- 8 **LA TERRITORIALITAT** com a principi bàsic per al desenvolupament de les actuacions. Els programes de promoció de l'envelliment actiu de cada districte com a marc que recull la proximitat i la col·laboració en cada comunitat.
- 9 **LA TRANSVERSALITAT** com a perspectiva necessària per aplicar les polítiques públiques per a un envelliment actiu.
- 10 **EL TREBALL EN XARXA I COOPERATIU** com a base per a la planificació i el desenvolupament de les mesures d'actuació adequades a la varietat de situacions i etapes que configuren el procés d'envelliment.

11 LA RECERCA I EL CONEIXEMENT CONTINUAT de l'envelliment demogràfic, la situació i les experiències de les persones grans a Barcelona i les vies de participació en la planificació com a base per a l'orientació de l'acció.

12 L'AVALUACIÓ DE PROGRAMES, PROJECTES I SERVEIS PER A LA MILLORA CONTÍNUA I LA INNOVACIÓ, incorporant la perspectiva de les persones grans i l'avaluació de l'impacte social de determinats projectes amb l'objectiu de valorar els efectes de determinades accions en la societat.

c. EIXOS CENTRALS DEL PLA

L'exercici de ciutadania activa que promou el Pla està present des de la seva concepció inicial. La definició de les línies estratègiques s'arrela profundament en les aportacions de les persones grans.

Com a resultat el Pla ofereix un ampli ventall d'idees per estimular que les persones grans creïn vies d'implicació o utilitzin les que ja existeixen: vies individuals o a través de grups, associacions o a través de les xarxes socials, sols o fent conjuntament amb altres generacions.

El Pla s'articula en 4 Línies Estratègiques, que contenen, a la vegada, 16 objectius generals, 43 específics i un total de 218 accions diferenciades.

Figura 3. Eixos centrals del Pla de les Persones Grans

d. SISTEMA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA

El Pla Municipal per a les Persones Grans 2013-2016 és un marc d'actuació a tres anys que ha de permetre fer-ne una revisió anual, amb els ajustos i reprogramació necessaris de cada àmbit que se'n puguin derivar.

El procés de seguiment i avaluació del Pla s'emmarca dins les directrius establertes pel Departament de Planificació i Processos de la Direcció d'Estratègia i Innovació de l'Àrea de Drets Socials per al seguiment dels plans estratègics municipals, que es detalla en l'esquema següent:

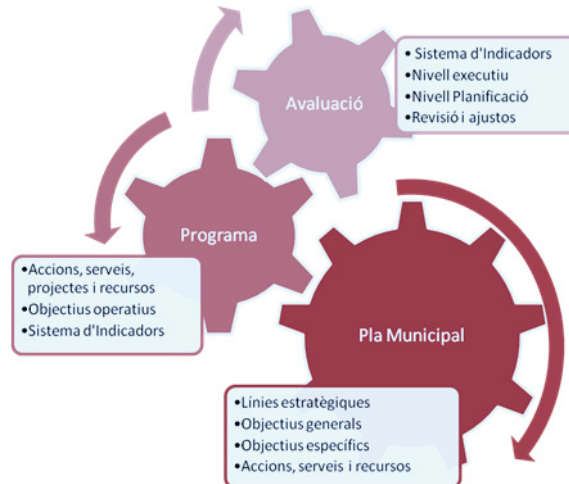

Figura 4. Estructura del sistema de seguiment i avaluació del Pla

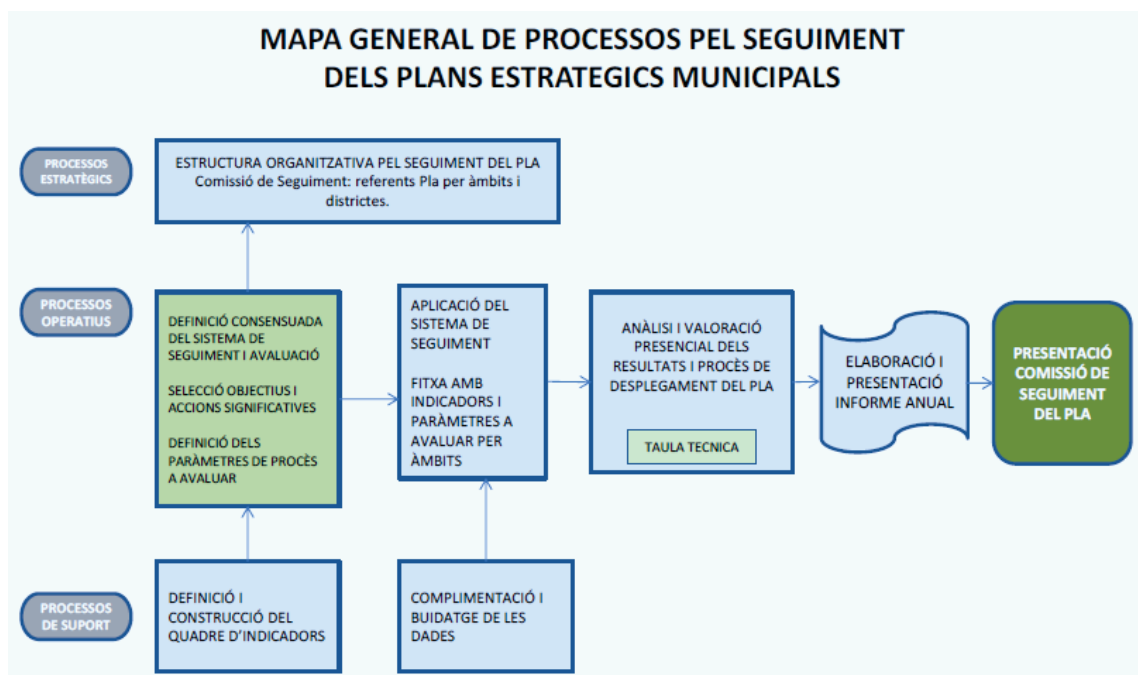

Figura 5. Mapa general de processos pel seguiment del Pla

Seguint aquest esquema, el propi Pla defineix i concreta els seus mecanismes de seguiment i avaluació en base a l'estructura organitzativa i els instruments (sistema d'indicadors i informes anuals) que s'exposen a continuació:

► **Estructura organitzativa:**

- **Grup Motor:** Impulsa tècnicament la construcció del Pla, garantint una visió plural i transversal i col·labora en els diversos processos tècnics que se'n deriven. Igualment, proposa i aprova el sistema d'indicadors del Pla (*veure composició a l'Annex 1*).

- **Taules tècniques transversals** de seguiment del Pla. Garanteixen la visió i aplicació transversal, territorial i integrada de les polítiques per a les persones grans a la ciutat. Seguint la mateixa lògica emprada en l'elaboració del Pla, es concreten en:

- Taules tècniques transversals de l'Àrea de Drets Socials i de Ciutat (transversalitat)
- Taula tècnica de Districtes (territorialitat).

Totes elles estan formades per tots els responsables tècnics o referents dels diferents departaments i direccions relacionats amb temes de les persones grans (*Veure composició de les Taules a l'Annex 1*).

Les funcions d'aquestes taules són:

- Seguiment del desenvolupament del Pla, a partir del compliment de les accions previstes segons els indicadors.
- Recull d'indicadors pertinents per al seguiment i l'avaluació del Pla.
- Anàlisi tècnica dels processos i detecció de temes no previstos.

- **Comissió de Seguiment Politicotècnica.** Ha de conèixer i valorar l'evolució i el grau d'acompliment del Pla i prendre les decisions que se'n deriven al respecte.

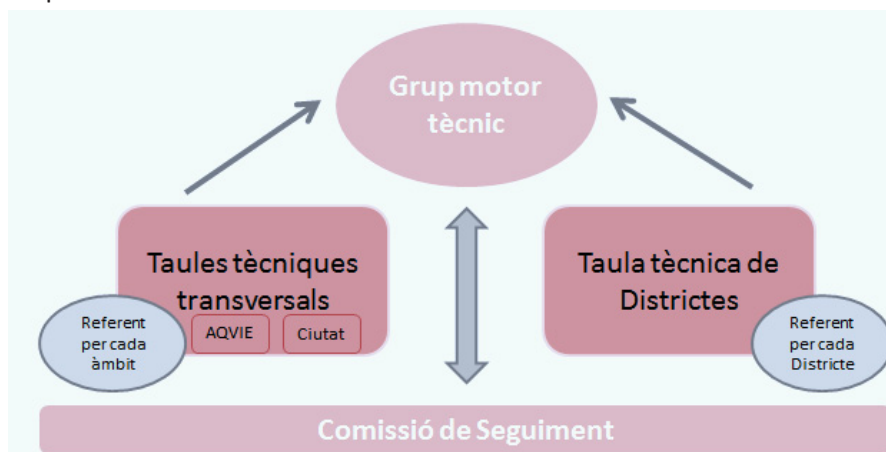

Figura 6. Estructura organitzativa pel seguiment del Pla

► **Sistema d'indicadors:**

Per a fer el seguiment i avaluació del Pla s'ha dissenyat un sistema que contempla:

- Indicadors significatius de **gestió municipal**, vinculats als programes, seleccionats i acordats pel Grup Motor com els més significatius, ja sigui pel volum de persones als que arriben o perquè representen una acció emblemàtica d'un objectiu en el marc de cada línia estratègica del Pla.

- Indicators **d'entorn**: a nivell demogràfic, socioeconòmic, salut, educació, etc., que serveixen per a contextualitzar les dades de gestió i activitat.
 - **Paràmetres de procés**: donen comptes de la territorialitat, transversalitat, participació, nous projectes, innovació, equitat, etc. emmarcats al voltant dels principis rectors del Pla.
- ▶ **Informes anuals d'avaluació del Pla.** Serveixen per a conèixer l'estat i l'evolució del Pla. Són elaborats a càrrec del Departament de Planificació i Processos amb el Grup Motor i contrastats amb les diferents Taules tècniques. Contenen:
- El conjunt d'indicators significatius (de gestió, d'entorn i procés) i accions emblemàtiques per a cada línia estratègica i el seu grau d'acompliment en relació amb l'objectiu operatiu marcat.
 - Una valoració del grau d'acompliment global del pla.
 - La incorporació de nous temes que puguin haver sorgit durant l'execució del Pla.

Els informes anuals es presentaran i aprovaran per part de la Comissió de Seguiment Politicotècnica i la Comissió de Govern.

▶ **Recull i sistematització de les dades:**

- **Aplicatiu Web dels Plans:** Pel seguiment 2015 s'ha posat en marxa un aplicatiu Web com a mitjà de recollida de dades i **repositori o sistema integrat general d'informació compartida "on line" dels Plans**, que reuneix el conjunt de la informació generada pels operadors del Pla de Família, Pla per a les persones grans i Pla per a la infància, permetent compartir-la i aportar-la de forma sistematitzada i integrada pels diferents operadors dels àmbits de ciutat, de l'Àrea de Drets Socials i de Districtes.

- **Fonts de dades:** Totes **les dades** que figuren a l'informe, a excepció d'aquelles en les que es fa constar el seu origen, han estat **facilitades i validades pels diferents operadors** que formen part de l'estructura organitzativa encarregada del seguiment i avaluació del Pla, i que figuren en l'ANNEX 1.

3.

LES PERSONES GRANS A BARCELONA AL 2015

A l'any 2015 hi havia a Barcelona un total de **348.247 persones majors de 65 anys**; aquesta dada representa un **21,63%** sobre el total de la població (1.609.550). El percentatge de **dones** és del **21,63%**.

Pel que fa a la **solitud i l'aïllament** al 2015 hi havien 57.998 persones **majors de 75 anys** que vivien soles. Aquesta dada representa el **31,22%** sobre el mateix grup d'edat, sent més elevat en al cas de les dones amb un 39,43% i en els homes 16,73%. Els districtes amb major índex són Ciutat Vella, Gràcia i Eixample. Cal fer constar que el nombre de persones **majors de 95 anys** que viuen soles està creixent de manera significativa: al 2015 eren **1.707** persones en relació a les 1.486 del 2013.

L'**esperança de vida** en néixer a la nostra ciutat es situa al 2014 en **84 anys**. Sent 80,7 en el cas dels homes i de 86,6 anys en el cas de les dones. Cada vegada hi ha persones més grans; així si comparem, l'any 2009 hi havia 50.263 persones majors de 85 anys i al 2015 en tenim 63.178.

La taxa de **sobreenvelliment**, es a dir el pes de les persones majors de 75 anys sobre les de 65 anys, va creixent de manera progressiva: al 2009 es situava en 15,14% i al 2015 és d'un **18,14%**. Aquest creixement és un factor que influeix en l'increment de la necessitat d'ajudes i atencions en la vida quotidiana i, per tant, adverteix de l'augment de la demanda de respostes en forma de serveis i cura dels familiars.

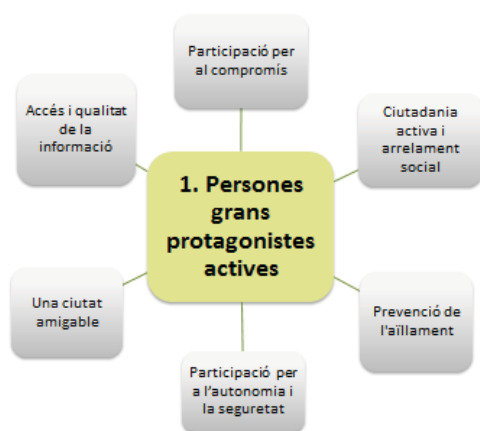
Cal igualment tenir en compte que sobre el total de les persones majors de 65 anys a finals del 2014 (74.762), el **21,46%** tenien **reconeixement legal de discapacitat** (en dades absolutes 74.762 persones). Cal fer menció que aquets percentatge es va incrementant de manera progressiva des de l'any 2009 que era d'un 15,5% (en dades absolutes 54.587 persones). El 55% de les persones amb certificat de discapacitat a Barcelona tenen més de 65 anys. Els col·lectius amb un percentatge més alt són el de les persones amb discapacitat visual que arriben al 67% i el de discapacitat física motriu que és del 65% de persones amb discapacitat amb més de 65 anys.

Pel que fa a la situació de **vulnerabilitat econòmica** segons les dades consultades el 21,3% de les persones majors de 60 anys tenen ingressos inferiors a 532,51€/mes (import IPREM 2015).

	2013	2014	2015
Persones majors de 65 anys	342.328	345.969	348.247
- <i>Percentatge sobre la població total</i>	21,20	21,44	21,63
- <i>Percentatge dones majors 65 anys</i>	60,35	60,27	60,18
- <i>Percentatge homes majors 65 anys</i>	39,64	39,72	39,81
Persones majors 75 anys	187.651	185.045	185.714
Persones majors 85 anys	58.695	60.760	63.178
Índex solitud majors 75 anys	31,38	31,44	31,22
Nombre persones majors de 95 anys que viuen soles	1.486	1.547	1.707
Esperança de vida en néixer	83	84	nd
- <i>Dones</i>	79,9	86,6	nd
- <i>Homes</i>	85,7	80,7	nd
Taxa sobreenvelliment	17,15	17,56	18,14
Reconeixement legal de persones amb discapacitat majors 65 anys	72.627	74.762	nd
Persones majors de 60 anys amb ingressos inferiors a 532,51€/mes			21,23%

Taula 1. Dades d'entorn. Persones grans. Període 2013-2015. Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

ESTAT D'EXECUCIÓ DEL PLA AL 2015

LÍNIA ESTRATÈGICA 1. Les persones grans com a protagonistes actius a la ciutat.

Promoure la participació de les persones grans i l'accés a la informació de qualitat per tal de fomentar la ciutadania activa, enfortir l'autonomia i prevenir l'aïllament social de les persones grans en una ciutat amigable per a totes les edats.

Objectiu General 1. Promoure la participació, l'intercanvi d'experiències, la coresponsabilitat, la diversitat i el compromís social de les persones grans.

Aquest objectiu del Pla es planteja per donar protagonisme i visibilitat als consells i comissions dels districtes així com al Consell Assessor de la Gent Gran (CAGG) i contribuir a l'enfortiment del teixit associatiu a partir de la construcció d'una agenda per a l'envelliment actiu a Barcelona. També per impulsar la innovació en les associacions de persones grans, així com informar i divulgar el paper de la gent gran com a protagonistes actius de la participació social i cívica a la ciutat i la interrelació entre generacions.

Les entitats de gent gran com a forma de participació, presència activa i compromís amb la ciutat:

Les entitats dels òrgans de participació als districtes

La **mitjana d'entitats** que conformen els consells de gent gran de districte al 2015 és de **21,55** mentre que l'any 2014 era de 22 per tant, la xifra d'entitats ha experimentat un lleuger estancament i una certa davallada en el període 2013-2015.

	2013	2014	2015
Mitjana	24	22	21,55

Taula 2. Mitjana d'entitats que conformen els Consells persones grans als districtes. Període 2013-2015

Tot i que hi ha molta variabilitat entre districtes els que més destaquen són: Ciutat Vella amb 40 entitats (molt per sobre de la mitjana), Horta Guinardó amb 29 i Sants Montjuïc amb 24.

Les entitats (casals, associacions de pensionistes, espais de gent gran, etc.) que conformen aquests consells, són una representació molt significativa i emblemàtica, alhora que continua i compromesa amb forta presència en els districtes. Tot i així la participació està estancada i caldria donar-li un major impuls.

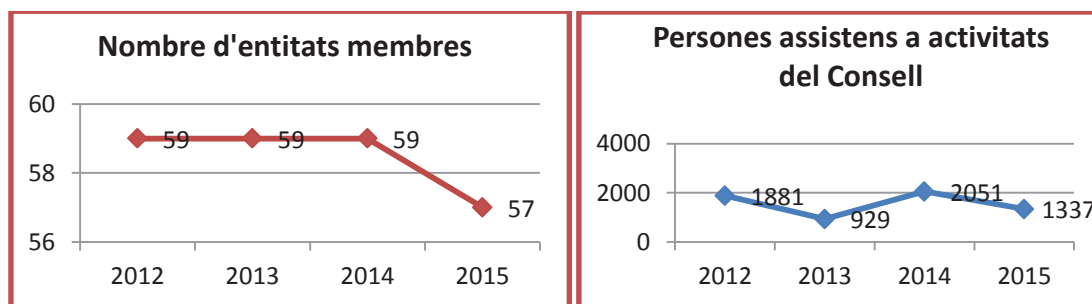
El Consell Assessor de la Gent Gran (CAGG)

El Consell Assessor de la Gent Gran al 2015 compta amb **57 entitats** de gent gran, dues menys que el període 2012-2014 (en el que s'havia mantingut constant en 59 entitats), atès que s'han donat de baixa 2 entitats per manca d'activitat i assistència. En tot cas, s'està en procés de noves incorporacions.

Consell Assessor de la Gent Gran	2012	2013	2014	2015
Entitats membres	59	59	59	57
Persones assistents a activitats del Consell	1.881	929	2.051	1.337

Taula 3. Entitats membres del Consell Assessor de la gent gran i persones assistents a les activitats. Període 2012-2015

El CAGG és un òrgan de participació molt actiu a la ciutat i que de manera constant organitzen activitats molt diverses i variades, moltes de elles vinculades a la preparació de la **Convenció de Les veus de les persones grans**, que cada quatre anys es venen desenvolupant. En aquest sentit, s'aprecia un important increment de l'activitat en els anys anteriors a la celebració d'aquest esdeveniment.

Gràfic 1. Nombre d'entitats membres 2012-2015

Gràfic 2. Persones assistents activitats del Consell 2012-15

L'activitat del Consell Assessor de la Gent Gran al llarg del període ha estat molt significativa. L'any 2012 centrada en la celebració de l'Any Europeu de l'Envel·liment actiu i la Solidaritat entre Generacions amb l'objectiu de promoure i continuar impulsant els seus valors més enllà de la finalització de l'Any. En aquest sentit, el Consell Assessor de la Gent Gran va donar suport a la iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona de crear marcs de compromís i coresponsabilitat del teixit social de la ciutat amb els valors de l'Any, i va promoure l'adhesió al manifest "Compromís compartit per continuar avançant més enllà del 2012". Cal destacar que pel 2015 el **Consell Assessor de la Gent Gran es consolida** no només com a **òrgan de participació institucional**, sinó també, **com a motor de la participació de les persones grans de la ciutat**.

Entitat adherides a la Declaració del Manifest per a l'Envel·liment Actiu i la solidaritat entre generacions

L'any 2015, **205 entitats de la ciutat ja són adherides a la Declaració**. Mitjançant aquest manifest d'adhesió s'han compromès a treballar en la línia de l'envel·liment actiu, el saber viure i aprendre a envellir, promoure les persones grans com actiu per a totes les generacions i contribuir a construir una ciutat per a totes les edats. El document de compromís d'adhesió va ser presentat al 2012 en un acte presidit per l'alcalde, que va donar inici a la celebració de l'any europeu a la ciutat. El Consell també va treballar al llarg del 2013 en el seguiment de l'impacte de la crisi en les condicions de vida de les

persones grans i en alertar al conjunt de la ciutadania, de la pèrdua de drets socials i de les conseqüències que això pot provocar sobre la qualitat de vida de les persones grans més vulnerables. Al març de 2013 el Plenari del Consell va aprovar una declaració pública de rebuig de les conseqüències de la crisi en les condicions de vida de les persones grans.

Igualment, en el marc de l'aprovació de la Mesura de Govern per afavorir el bon tracte a les persones grans, el Consell va realitzar una actualització del document "*Els drets i llibertats de les persones grans amb dependència*" i ha incorporat l'enfocament del bon tracte com a necessitat prèvia per fer viable la resta de drets, editant un fulletó de difusió l'any 2014. Durant el 2015 cal fer constar que no s'ha realitzat cap campanya de difusió del document d'adhesió.

	2014	2015
Entitats adherides al Manifest	203	205

Taula 4. Nombre entitats adherides al Manifest de l'envelliment actiu 2014-2015

Participació en la IV Convenció les veus de les persones grans

El CAGG promou cada quatre anys la celebració de la **Convenció Les veus de les persones grans**, un espai de participació i debat d'aquest col·lectiu, en el que es fa balanç de la feina feta i es formulen propostes de futur. **La IV Convenció, celebrada el 3 i 4 de febrer de 2015**, va comptar amb un ampli procés participatiu i de preparació que ha posat de manifest el protagonisme i la implicació de les persones grans. Els àmbits de treball es van centrar en quatre eixos: activitat i compromeses; amb benestar i salut; amb igualtat i bon tracte i en la vida quotidiana.

Han participat en la IV Convenció els representants de **91 entitats de 44 equipaments** de la ciutat amb un total de **761 persones participants**. La taula registra la participació en els diferents actes.

Participants IV Convenció. Any 2015	
Membres del CAGG	72
▪ Participants Espai Persones Grans en la vida quotidiana	211
▪ Participants Espai Persones grans actives i compromeses	155
▪ Participants Espai Persones grans i bon tracte	85
▪ Participants Espai Persones grans amb benestar i salut	62
▪ Assistents actes planaris dia 3 i 4	176
TOTALS participants IV Convenció	761

Taula 5. Nombre entitats participants activitats IV Convenció. Any 2015

Com a conclusió de la IV convenció es plantegen els següents **reptes de futur**:

- Participar i decidir
- Aprendre al llarg de la vida
- Atenció centrada en la persona
- Educar en la cultura de la cura
- Restabliment dels drets socials
- Estils de vida saludables
- Lluita contra l'aïllament i la solitud
- La diversitat de les noves persones grans
- Cap un horitzó sense maltractaments
- Una ciutat amigable
-
- Espai públic i mobilitat
- Participació de les persones grans vulnerables

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 1

La participació de les persones grans com a compromís social és satisfactòria i tendeix a l'increment a través dels diferents òrgans de representació municipal.

La resposta de les persones grans quan se les dóna protagonisme i espais actius de participació és molt elevada com va quedar reflectida a la IV Convenció. Tot i així caldria revisar la participació de caràcter més reglat i formal que es dóna als òrgans de participació dels districtes.

Objectiu General 2. Fomentar la participació per contribuir al desenvolupament d'una ciutadania activa, l'arrelament social i la prevenció de la solitud i l'aïllament, i de les persones grans.

Amb aquest objectiu des del Pla es pretén potenciar el compromís dels equipaments en entorns relacionals de les persones grans en la promoció de la ciutadania activa, de l'arrelament social de les persones grans i la prevenció de la solitud no volguda i aïllament, així com potenciar les relacions i la solidaritat entre generacions i promoure accions que lluitin contra els estereotips de les persones grans.

Foment de la participació activa per prevenir la sol·licitud i l'aïllament

Segons el Padró Municipal d'Habitants l'any **2015 hi havia a Barcelona 57.998 persones més grans de 75 anys que vivien soles**. Això representa un **31,22%** en aquesta franja d'edat. Aquesta dada contribueix a justificar l'interès del Pla per les accions que fomenten la participació, les relacions socials i eviten l'aïllament de les persones grans.

Els cens d'entitats de la ciutat ens indica que l'any 2014 hi havia 196 entitats de gent gran així com d'entitats de persones jubilades i pensionistes registrades, que realitzen activitats vinculades a la informació, educació i formació, lleure, sensibilització, atenció, promoció de la gent gran.

L'Estratègia compartida per una ciutat més inclusiva

Pel que fa a l'**Estratègia compartida per una ciutat més inclusiva**, cal destacar la implicació de les entitats de gent gran a la ciutat en la línia "*Les persones grans com a protagonistes de la ciutat*", en la que durant el 2015 es desenvolupen 126 actuacions i continuen participant un total de 21 entitats, **14** de les quals són **entitats del Consell Assessor de la Gen Gran**. Aquestes entitats aporten accions i projectes per una ciutat més inclusiva en els àmbits de: accions i activitats culturals, formatives i d'oci per potenciar una gent gran més activa; activitats per promoure la participació i el compromís amb la ciutat de la gent gran; projectes i serveis de promoció de la salut, accions de suport a les persones cuidadores; accions per la promoció del bon tracte de la gent gran; projectes i serveis d'informació i assessorament de la gent gran, o de promoció del voluntariat, la formació a la societat civil i l'acció comunitària i sensibilització per la gent gran.

En el marc de l'Estratègia Compartida per una ciutat més inclusiva, durant el 2015 s'ha impulsat **el Grup d'Impuls i Seguiment (GIS) del Projecte Tractor Barcelona Ciutadania activa i intel·ligent**: apoderar les persones i incrementar el seu compromís social. Amb aquest projecte es vol incrementar la ciutadania compromesa amb la Barcelona Social i promoure la ciutadania activa per trencar l'aïllament de les persones dependents. En aquest grup participen 2 entitats que de gent gran.

El projecte Vincles BCN: Xarxes de suport col·laboratiu per a envellir millor

El novembre de 2014, el Projecte Vincles de l'Ajuntament de Barcelona va ser el guanyador del primer premi *Mayors Challenge* de Bloomberg Philanthropies, amb una dotació de 5 milions d'euros.

El servei Vincles té per **objectiu reduir la solitud**, tant la emocional com la social. Per fer-ho, Vincles es basa en un model teòric i aplica dues de les quatre principals estratègies per **reduir la solitud**, englobades sota el concepte de capital social: **augmentar el suport social i promoure les oportunitats d'interacció mitjançant la participació social**.

El servei Vincles vol donar suport a la gent gran i acompanyar-los en la creació de la seva xarxa personal de confiança i incorporar-los en una xarxa grupal creada a partir d'altres usuaris de Vincles i segons uns criteris de proximitat territorial i d'afinitats, fomentant la interacció d'aquestes persones i promovent la seva participació en activitats tant on line com presencials. Vincles utilitza els recursos virtuals per tal de reforçar o crear nous espais de relació presencials, alhora que afavorir la participació activa en la comunitat.

Durant el **2015**, al febrer, es va crear la Direcció executiva del projecte. Al mes de febrer es van fer les Primeres Jornades Vincles, amb una gran participació de professionals i una forta presència dels mitjans de comunicació. Al mes d'abril es va signar el conveni entre l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Bloomberg.

Des d'aleshores, Vincles ha avançat satisfactòriament i s'han introduït millores en la idea original, ampliant l'abast del servei i desenvolupant també un servei social amb la creació d'una xarxa grupal d'iguals. S'ha definit el perfil d'usuari i s'ha desenvolupat el model teòric de referència de la intervenció social amb l'assessorament de la Fundació Salut i Envelliment de l'UAB. Així mateix s'han seleccionat els territoris on desenvolupar la prova pilot de la fase 1 i s'ha treballat de manera col·laborativa amb la xarxa de serveis socials bàsics, salut, servei d'atenció a la gent gran, Programa RADARS, serveis comunitaris, juristes, salut, entitats socials d'atenció a la gent gran, voluntariat...per estudiar formules de col·laboració i complementació.

També s'està desenvolupant la tecnologia que li dóna suport: l'App Vincles, tant de l'usuari com dels membres de la xarxa personal, garantint la seva usabilitat i accessibilitat. Finalment, s'està treballant en el procés d'avaluació del servei per a poder conèixer la seva viabilitat i eficàcia.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 2

La participació i l'assistència a equipaments diversos (Centres cívics, instal·lacions esportives, culturals, etc.) a més dels específics per a les persones grans (casals, etc.) afavoreix l'arrelament i a la vegada ajuda a prevenir l'aïllament; tenint en compte l'alt percentatge de persones majors de 75 anys que viuen soles és un objectiu a continuar fomentant.

Objectiu General 3. Impulsar la participació per tal d'enfortir l'autonomia i la seguretat de les persones grans així com la seva capacitat de transformació del seu entorn.

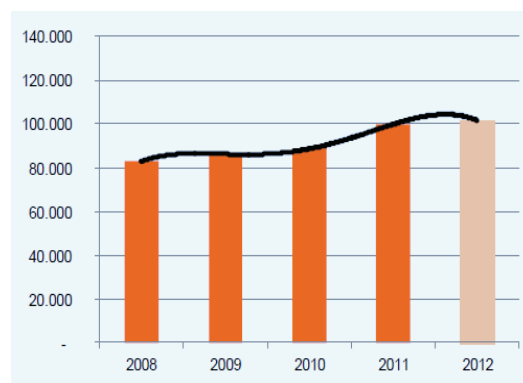
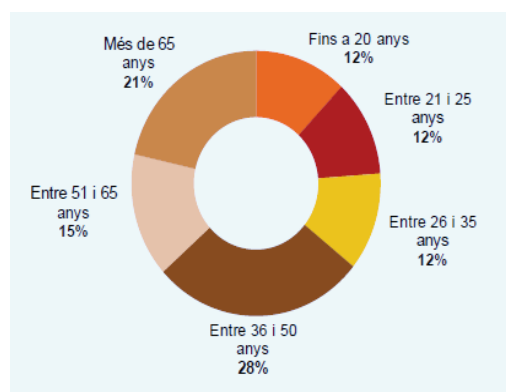
Mitjançant aquest objectiu el Pla promou la participació de les persones grans, en tant que organitzadores i dinamitzadores de les activitats dels casals així com potenciar el voluntariat.

Presència del voluntariat com a fórmula activa de compromís social

Tot i no disposar de dades corresponents al 2015 sembla rellevant les dades aportades per l'**Anuari del Tercer Sector al 2013**, en el que s'assenyala l'increment general de les persones voluntàries a la ciutat, i dins d'aquestes, **augmenta des del 2009 la participació de les persones majors de 65 anys en un 6%**. Pel que fa a la ciutat de **Barcelona el grup de persones de més de 65 anys ocupa el 21% sobre el total**, sent el grup més representatiu després del grup d'edat dels 36 als 50 anys (Gràfic 3).

El nombre de persones voluntàries majors de 65 anys en organitzacions del tercer sector social a la ciutat de Barcelona era de 16.356 (dades 31-12-2013).

A Barcelona ciutat el nombre de persones voluntàries totals, entre 16 i més de 65 anys, en organitzacions del tercer sector social va passar de 82.866 l'any 2008 a 102.102 l'any 2013. (Gràfic 4).

Gràfic 3. Percentatge persones voluntàries per grups d'edat Gràfic 4. Evolució en el nombre de persones Dades estimades

Persones voluntàries als casals i espais municipals

L'Ajuntament de Barcelona compta amb **52 casals i espais municipals** de gent gran. El nombre de persones voluntàries majors de 60 anys que participen d'una manera activa han estat, al 2015, en **1.879** persones, mentre que l'any 2014 va ser de 1.812. Tal i com s'observa a la taula el nombre total de persones voluntàries ha experimentat un increment continuat en el període 2012-2015, molt més destacat al 2013 en relació als dos últims anys (3,69%).

La **mitjana de persones voluntàries és de 36,13 persones majors de 60 anys per cada equipament municipal**; destaquen per sobre d'aquesta mitjana: Sants Montjuïc amb una mitjana de 80,2; Sarrià amb 80 i l'Eixample amb 66 voluntaris.

	2013	2014	2015	Mitjana de voluntaris /equipament municipals
Ciutat Vella		145	128	25,5
Eixample		451	401	66,83
Sants-Montjuïc		197	195	80,2
Les Corts		22	22	7,33
Sarrià-Sant Gervasi		133	160	80
Gràcia		48	-	-
Horta-Guinardó		282	274	45,66
Nou Barris		244	282	40,28
Sant Andreu		104	161	26,83
Sant Martí		186	256	32
TOTAL	1.230	1.812	1.879	36,13

Taula 6. Nombre de persones majors 60 anys que fan tasques de voluntariat als Casals i Espais Municipals de Gent Gran

Les activitats en que participen han estat molt variades, entre d'altres:

- Tallers culturals, formatius (genèrics i en l'àmbit de les TIC), de foment de la salut, de lleure (per exemple caminades per la ciutat), etc.
- Sortides, visites culturals i excursions.
- Festes i balls.
- Participació en l'organització i l'autogestió del funcionament del casal o espai municipal de gent gran: comissions gestores, comissions d'activitats i juntes associatives.

Des de la perspectiva de gènere, el **61%** de les persones voluntàries a l'any 2015 han estat **dones**, un lleuger increment respecte al 2014 amb un 59,2% .

Accions comunitàries afavoridores de la integració, la sensibilització i la implicació social des dels casals i espais municipals

Pel que fa a les accions comunitàries impulsades des dels casals i espais municipals al 2015 han estat de **498** accions. Per tant, es pot afirmar que s'ha produït un **augment significatiu del 27,7%**, respecte al 2014 (van ser 390). Els districtes més destacats són Sant Andreu, Ciutat Vella i Nou Barris. Es promouen i potencien les activitats intergeneracionals (*"Els grans fem contes per els nens i les nenes"*; *casals d'estiu avis i nens al Districte de Les Corts*; *Intercanvi de sabers amb el grup de joves de Garcilaso*, són un exemple); participació activa en festes majors dels barris; activitats i sortides culturals (teatre, cine fòrum, corals, tallers de poesia, tertúlies literàries o relacionades amb temes socials o de caire més intimista); tallers sobre la memòria; manualitats; caminades, senderisme; excursions; balls; etc. Tot i que no disposar de la dada de participació cal dir que la ha estat molt elevada i varia molt segons la finalitat de l'activitat.

Les accions comunitàries promogudes pel Programa BCN Interculturalitat

A l'any 2015 han estat **4 accions**, una més que al 2014:

- **2 Activitats del Catàleg Antirumors "El Mustafà és al replà"**. S'han tractat temes relacionats amb la sensibilització cap a la població culturalment diversa. Van tenir lloc a **dos casals** dels districtes de Sant Andreu i St. Martí amb una participació de **137 persones grans**.
- **1 Taller: Gent gran, agents de canvi per la convivència**. Aquest és un projecte que es desenvolupa fa dos anys al **districte d'Horta-Guinardó**. Han **participat en l'obra** al voltant de **12 persones amb una mitjana de 70 anys d'edat**. S'han fet **4 presentacions** de la peça de teatre fòrum creada per ells mateixos. En aquestes presentacions han assistit al voltant de 200 persones. El grup ha participat explicant la seva experiència a la *IV Convenció Les veus de la gent gran*. Els temes que s'han treballat, són temes relacionats amb l'arribada de persones noves al barri, temes de gènere, a través del teatre fòrum una clau per a promoure el debat tant a nivell del grup, com a nivell dels diferents espais on es fan les presentacions.
- **A l'Espai Avinyó: Taula rodona "Gent gran. Una realitat diversa, un valor cultural"** aquesta activitat va ser una **col·laboració amb el districte de Gràcia** i va tenir com a principals objectius: Visualitzar des d'una perspectiva antropològica el rol de les persones grans en diferents contextos culturals: el seu rol familiar i comunitari i la seva transmissió de valors reforçant sentiments d'identitat i pertinença a generacions posteriors. Visualitzar la diversitat cultural del col·lectiu, reconeixent la diferència però també l'existència de valors universals. Van participar al voltant de **65 persones (45 persones grans, 20 joves)**. Aquesta mateixa activitat, realitzada en el marc del **dia internacional de les persones grans**, també es va recolzar amb una presentació de la Coral Àsia en la que van participar al voltant de **80 persones (60 persones grans, 20 persones de mitjana edat)**.

Les accions comunitàries impulsades pel Departament d'Acció Comunitària

Durant l'any 2015 han estat un total de **24**, una acció menys que l'any anterior. Per tant, podem dir que es manté el nombre d'accions desenvolupades des del Departament d'Acció Comunitària:

Relació d'activitats on les persones grans tenen presència:

- Espai de salut per gent gran (PDC Roquetes)
- Projecte Vincles (PDC Sagrada Família)
- Rutes de salut (PDC Sagrada Família)
- Rutes per BCN (PDC Sagrada Família)
- Espai cultural PDC Sagrada Família)
- Voluntaris per la gent gran (PDC Besòs-Maresme)
- T'acompanyen al metge (PDC Besòs-Maresme)
- Escola de salut (PDC Besòs-Maresme)
- Monogràfic de salut i gent gran (PDC Poble Sec)
- Baixem al carrer (PDC Poble Sec)
- Taller d'accessibilitat (PDC Poble Sec)
- Projecte Voluntariat- Trinicompanyia (PDC Trinitat Nova)
- Projecte d'alfabetització (PDC Trinitat Nova)
- Ser gran a Verdum (PDC Verdum)
- Projecte Moviavis (PDC Navas)
- Projecte Connexions (PDC Navas)
- Bon veïnatge amb la gent gran (PDC Barceloneta)
- Punt de trobada intergeneracional Virolai i Kostka (PDC La Salut)
- Xerrades de salut i gent gran (Acció comunitària al barri de Can Peguera)
- Vine a fer salut- Comissió de salut del Coll (Acció comunitària al barri del Coll)
- Comissió de gent gran (Acció comunitària al Casc Antic)
- Projecte Savieses-càmera en mà. (Subvenció. Barri de Sagrada Família)
- Taller de memòria per a la gent gran (PDC El Carmel)
- Formació sobre pobresa energètica per a gent gran (PDC El Carmel)

Les Accions comunitàries promogudes des dels Centres de Serveis Socials

Les accions comunitàries són accions pro-actives encaminades a la prevenció, la detecció de situacions emergents, la capacitat i la potenciació de col·lectius i també a col·laborar amb iniciatives del territori per afavorir la cohesió i la inclusió social.

Es concreten en xerrades, exposicions o elaboració de material divulgatiu, i tenen com a objectiu el canvi d'actituds i valors de la població. Poden ser impulsades pels Centres de Serveis Socials de forma independent o en col·laboració amb altres serveis.

Durant l'any 2015, les accions comunitàries promogudes des dels Centres de Serveis Socials han estat **8**, experimentant un **augment de 2 accions** respecte a l'any 2014.

- L'Eix Gran (Antiga Esquerra de l'Eixample)
- Activitats saludables amb gent Gran (PDC-Carmel Amunt)
- Persones-grans, Grans persones (Districte Sant Andreu)
- Jornada de Bon Tracte (CSS Garcilaso)
- Taula de salut comunitària, comissió de gent gran (Districte de San Martí)
- Escola salut Gent gran (CSS Casc Antic)
- Projecte Escales a St. Martí
- Projecte VIS a Sagrada Família

S'observa una gran varietat d'accions i pràcticament es despleguen en la majoria de districtes de la ciutat.

La detecció de persones soles majors de 75 anys a partir del projecte RADARS com a fórmula per a prevenir l'aïllament

Durant el 2015 el projecte *Radars* va estar operatiu en **24 barris** de la ciutat, pràcticament tots els districtes disposen d'aquest projecte. El nivell de col·laboració de les **entitats implicades** s'ha anat incrementant de manera progressiva, sent **258** entitats al 2015, front a les 216 al 2014 (un 19,44% més). Igualment s'ha aconseguit que, al 2015, un total de **2.085** "radars" (veïns, comerços, farmàcies i altres establiments) contribueixen a reduir el risc d'aïllament de les persones grans.

	2014	2015	% Variació 2014-2015
Barris	17	24	41,17%
Entitats	216	258	19,44%
Radars	1.418	2.085	47,0%
Persones detectades	476	576	21,0%

Taula 7. Barris que implementen el Radars; entitats implicades; radars operatius i persones detectades. Període 2014-2015. Font: Radars

Durant el 2015 es van incorporar al projecte Radars **576 persones usuàries**; aquesta dada representa un increment del 21% respecte al 2014. La distribució per districte és variada i està relacionada directament amb l'inici del desplegament del projecte Radars, sent Gràcia el districte promotor inicial on més Radars operatius hi ha i on més persones han estat detectades, seguida de les Corts i Horta Guinardó.

Així mateix el **32,98%** es a dir, **190 persones**, han estat valorades per serveis socials i presenten **indicadors de risc social**. La distribució per districtes assenjala a l'Eixample amb un 54,16%, seguit de Ciutat Vella amb un 52,17% i Sarrià Sant-Gervasi amb un 37,63% amb percentatges molt superiors a la mitjana de la ciutat (32,98%).

	Radars operatius	Persones detectades	Persones valorades amb indicadors risc	Relació detectats/ risc social (%)
Ciutat Vella	134	23	12	52,17
Eixample	206	24	13	54,16
Sants-Montjuïc	50	-	-	-
Les Corts	214	99	38	38,38
Sarrià-Sant Gervasi	156	37	16	43,24
Gràcia	513	246	64	26,01
Horta-Guinardó	304	93	35	37,63
Nou Barris	89	12	3	25
Sant Andreu	81	-	-	-
Sant Martí	338	42	9	21,42
TOTALS	2.085	576	190	32,98

Taula 8. Radars operatius, persones detectades i persones valorades amb indicadors de risc social. Any 2015. Font: Radars

Aquestes dades posen en relleu l'impacte i l'efectivitat del projecte Radars pel que a la detecció de les persones més vulnerables en situació de risc social i a l'hora senyala la importància de projectes comunitaris amb la implicació del territori i l'administració com fórmula que dona respostes a necessitats identificades, en aquest cas l'aïllament de les persones majors de 75 anys.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 3

Les persones grans, tal i com demostren les dades recollides, no només participen en activitats o equipaments municipals, sinó que participen de forma activa en les entitats socials, veïnals i culturals dels territoris. Aquesta participació, ja sigui a través del voluntariat o d'accions comunitàries, és la fórmula per a continuar garantint tant la seva autonomia com la seva contribució amb la comunitat. Les dades assenyalen un avanç progressiu.

Objectiu General 4. Facilitar l'accés a la informació per tal d'afavorir la participació i que les persones grans siguin coneixedores dels drets i deures de ciutadania.

Sensibilització i informació sobre drets i deures

Aquest objectiu s'orienta a garantir el dret a la informació i toca de ple amb el respecte a la dignitat de la persona gran.

Activitats de sensibilització

Des del 2012 al 2015 s'ha fet diverses activitats adreçades a les persones grans, tal i com demostra el quadre adjunt:

2012	2013	2014	2015
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recomanacions per envellir activament ▪ Recomanacions per a prevenir els efectes de la calor ▪ Reelaboració i redefinició del document de "Drets i llibertats de les persones grans amb dependència" 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consells de prevenció i actuació en cas d'incendis ▪ Consells de seguretat per l'estiu ▪ Consells de mobilitat per a la gent gran ▪ Campanya de difusió i captació de voluntaris pel projecte RADARS ▪ Difusió de lectura fàcil i infografia del Pla Municipal Persones Grans i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instruments jurídics per protegir els nostres drets ▪ Consells per fer exercici físic de manera saludable ▪ Fulletó "<i>Bon tracte en tot moment. Els drets i llibertats de les persones grans amb dependència</i>" ▪ Col·laboració amb la Campanya de prevenció del maltractament "<i>Per un bon tracte a les persones grans: Patrimoni de la humanitat</i>" ▪ <i>Guia de serveis ajuts a les persones</i> (distribuïda a la ciutadania en general i específicament amb un suport explicatiu complementari als equipaments per a les persones grans). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grup de participació de les persones grans que necessiten atenció o cures continuades. ▪ Tallers Antirumors amb persones grans. ▪ Taller de resiliència per a dones grans. ▪ Taller d'ajudes i serveis a les persones grans. ▪ Curtmetratge <i>Bon tracte</i> en tot moment. ▪ Enquesta LGTBI 50+ ▪ Sessions sobre <i>eines de protecció jurídica</i> als equipaments municipals persones grans ▪ Sessions sobre <i>hàbits saludables alimentació</i> ▪ Sessions sobre <i>el sentit de la vida</i> ▪ Sessions sobre <i>mandales de la saviesa</i>

Durant el 2015 s'ha donat un **important creixement** en les activitats realitzades (accions formatives, tallers, conferències, etc.) en els diferents equipaments municipals de gent gran, per promoure la informació i el coneixement adreçat a les persones grans i ajudar-les d'aquesta manera a reforçar el seu empoderament i la seva autonomia.

Consells i àmbits de participació

En el marc de les propostes sorgides del grup de treball de persones grans del Consell Municipal de Lesbianes, Gais, Transsexuals, Bisexuals i Intersexuals (LGTBI) s'ha elaborat l'**estudi 50 + LGTBI**, que té com a objectiu identificar les necessitats socials de les persones grans lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals (LGTBI) que viuen a la ciutat de Barcelona.

La recerca ha estat promoguda pel Grup GRITS de la Universitat de Barcelona, la Fundació Enllaç i l'Ajuntament de Barcelona. Els resultats de la investigació han estat recollits en les publicacions "*Recerca 50 + Informe persones grans lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals a la ciutat de Barcelona*" i "*50+ Relats de vida*".

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 4

S'ha de continuar treballant amb aquest objectiu per tal d'afavorir el dret a la informació i al coneixement potenciant l'empoderament de les persones grans en tant que persones ciutadanes actives amb compromisos i responsabilitats.

Objectiu General 5. Fomentar la qualitat de la informació i la varietat de canals de transmissió, adequant-la a la diversitat de persones grans.

Informació de qualitat adreçada a les persones grans

Visites als webs específics per a gent gran

Les dades de visites de les diferents webs de gent gran de l'àrea (Gent Gran, CAGG i Targeta Rosa) l'any 2015 han sigut d'un total de **168.062** visites, aquesta dada representa un increment del **33,81%**, podent afirmar que l'ús de les TIC per part de les persones grans va en augment, experimentant alhora una disminució de la fractura (escletxa) digital on aquest grup és més vulnerable degut a l'edat, la dificultat en la comprensió i l'accés a les TIC.

Materials divulgatius promoguts des del Departament de Comunicació

Pel que fa al nombre d'iniciatives i projectes que s'han promogut des del **Departament de Comunicació**, a iniciativa del **Departament de Gent Gran i Participació Social** a l'any 2015 han estat 17, el mateix nombre que l'any 2014.

- Teleassistència: Manual d'ús de l'aparell, Campanya Smart City, díptic caigudes, tríptic servei
- Publicació Protocol d'actuació davant maltractament de les persones grans
- Jornada Maltractament gent gran: desplegament protocol d'actuació: mailing, faristol i programa.
- Recomanacions: tríptic consells davant el foc, díptic calor i díptic envelliment actiu
- Actualització fulletó SAD
- Campanya viatges de la gent gran (cartell, fulletó, carta de bones notícies i full d'inscripció)
- Concert de Nadal de la Gent Gran (manual imatge gràfica Àrea Metropolitana, programa, flyer)

- Fulletó equipaments gent gran
- Fira Gran
- Díptic programa Habitatge + de 65 anys
- Campanya noves condicions econòmiques de la targeta rosa (flyer i banderoles)
- 10 fitxes programació acció comunitària
- Convenció de la Gent Gran (baners, bossa, cartell, faristol, formulari inscripció, invitació, programa ma i digital, roll up i tòtems).

Igualment, cal assenyalar que tota la difusió adreçada a la gent gran elaborada en paper o format web ha estat revisada en format de "*lectura fàcil*".

Butlletí electrònic del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona

El Grup de Comunicació del Consell Assessor de la Gent Gran, elabora des de l'octubre de l'any 2013 un butlletí digital que té per objectiu donar a conèixer els treballs del Consell i de les comissions i consells de gent gran de districte. El butlletí s'estructura en quatre apartats:

- Quadern central, que aborda un tema destacat
- Consell en marxa, que dona a conèixer l'activitat del Consell
- Participació i gent gran, que recull el més destacat del que fan els Consells de Gent Gran dels districtes
- Les veus de la gent gran, que recull les aportacions de les persones grans i entitats.

Tal i com es recull a la taula següent s'observa un increment del molt destacat en el nombre de persones inscrites en el període analitzat 2013-2015

	2013	2014	2015
Núm. butlletins	1	3	3
Persones subscrietes	224	380	775

Taula 9. Bolletí electrònic del Consell Assessor de la Gent Gran. 2013-2015

Oferta promoguda pels districtes

També cal destacar, en la línia de **facilitar l'accés a la informació** i a la comunicació, l'amplia oferta que des dels districtes i equipaments específics per a les persones grans (com és el cas de les 35 aules informàtiques ubicades als casals i equipaments municipals) s'ofereix a través de diferents mitjans i plataformes de comunicació (webs, premsa escrita, bolletins digitals, revistes, diaris, etc.).

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 5

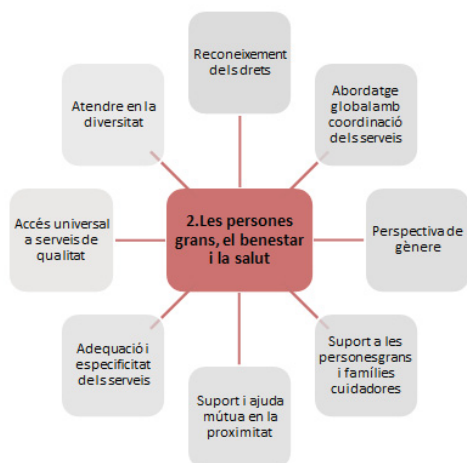
Impulsar i potenciar aquest objectiu és a més d'un compromís social i polític una garantia per afavorir l'accés a la informació a les persones grans. Durant el 2015 s'han assolit les fites previstes, tot i que cal continuar avançant en aquest objectiu.

Síntesi línia estratègica 1:

Les principals conclusions d'aquesta línia estratègica són:

- ▶ **Increment del voluntariat** participant de manera compromesa en diferents activitats impulsades pels casals i equipaments municipals.
- ▶ El grau de **compromís** de les **persones grans** amb la vida quotidiana del seu entorn és creixent com ho demostra la implicació **en les diverses accions comunitàries**.
- ▶ Existeix un **gran nombre d'entitats de gent gran compromeses** a treballar per la millora de la seva qualitat de vida i la dels seus entorns.
- ▶ **Forta presència i participació** en les activitats organitzades en la **IV Convenció de les veus de les persones grans** que posen en evidència l'alt grau d'interès de les persones grans.
- ▶ S'ha confirmat l'**interès** de les persones grans per **avançar** en la **utilització** dels canals de comunicació i informació mitjançant les **tecnologies actuals**.
- ▶ S'han dut a terme **esforços significatius en l'àmbit de la millora de la comunicació i l'accés a la informació** de les persones grans.

L'evolució en aquesta línia estratègica que mesura el protagonisme actiu de la gent gran a la ciutat, és positiva. Els resultats corresponents al 2015 sobre la implementació del Pla per a les Persones Grans sembla confirmar el creixent protagonisme de les persones grans a la ciutat. La millora es manifesta en tres dimensions: projectes i accions municipals, entitats de gent gran i voluntariat.

LÍNIA ESTRATÈGICA 2 . Les persones grans, el benestar i la salut.

Garantir l'accés universal a uns serveis socials bàsics de qualitat, promoure un abordatge global de l'envelliment actiu a través de la coordinació i adequació dels serveis i potenciar els recursos per a la promoció de la salut i les xarxes de suport i ajuda mútua tenint particularment en compte la perspectiva de gènere i la diversitat de les persones grans.

Objectiu General 1 Garantir l'accés universal a uns serveis socials bàsics de qualitat per tal d'aconseguir el reconeixement dels drets de les persones grans.

Atenció dels serveis socials com un dret de les persones grans.

Persones majors de 65 anys que han rebut atenció a serveis socials

L'accés universal als serveis socials per part de les persones grans ha de quedar garantit a través dels diferents recursos, serveis i prestacions que incorpora la cartera de serveis socials segons el Decret 142/2010, de 11 d'octubre. Aquesta cartera té com a destinataris les persones que es troben en situacions amb necessitat d'atenció especial, com són, entre d'altres, les persones amb dependència o discapacitat, vulnerabilitat, risc o dificultat social per a la gent gran, exclusió o urgència social, les víctimes de violència masclista, discriminació o pobresa.

Entre les tipologies de prestacions s'inclouen les prestacions **garantides**, que es configuren com a **dret subjectiu** i, per tant, l'Administració ha de proveir els crèdits suficients per poder-les atendre, i prestacions **no garantides**, subjectes a **disponibilitat pressupostària limitada i sotmeses en el seu atorgament a principis de prelación i concurrència**.

Des de l'Àrea de Drets Socials es despleguen un conjunt ampli de serveis, recursos i prestacions adreçades a les persones majors de 65 anys, que inclou entre d'altres l'atenció personal des dels CSS, com via d'accés a diferents recursos i prestacions del sistema de serveis socials com el servei d'ajut a domicili, el servei de teleassistència, entre d'altres. La persona usuària pot rebre aquests serveis de manera directa o de manera indirecta a través d'empreses externes col·laboradores que gestionen els serveis especificats.

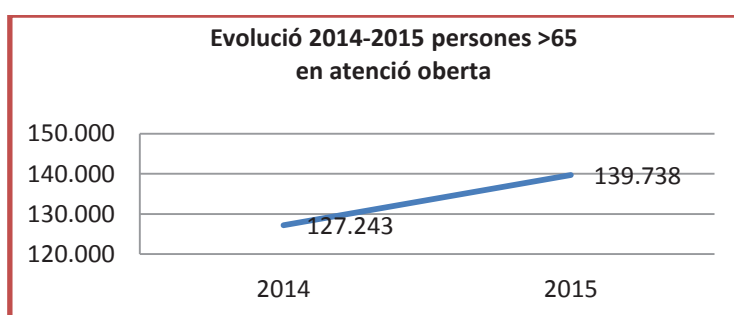
A la taula 10 es detallen el nombre de persones que han estat beneficiades d'aquest serveis (considerades en atenció oberta pels registres informàtics del propi sistema.) No s'inclouen en canvi, les persones grans beneficiades dels habitatges amb serveis ni en residències municipals.

Les persones majors de 65 anys amb atenció oberta, es a dir que han rebut atenció per part de diferents serveis implicats, durant el 2015 han estat **139.738**, aquesta dada representa un **40,11% sobre el total de persones majors 65 anys que viuen a la ciutat**; el percentatge de **dones (70%)** és superior als homes (30%).

Alhora s'aprecia un **increment del 9,81%** respecte al 2014 (127.243). Igualment cal esmenar que dels **totals en atenció oberta** (290.994) el **48%** són **majors de 65 anys** (139.738).

	2014	2015	% Variació 2014-2015
Majors de 65 anys en atenció oberta	127.243	139.738	9,81
▪ Percentatge dones	73%	70%	-3%
▪ Percentatge homes	27%	30%	3%
Persones TOTALS en atenció oberta	271.394	290.994	7,22
▪ Percentatge dones	64%	60,3%	-3,7%
▪ Percentatge homes	36%	39,6%	3,7%

Taula 10. Persones majors de 65 anys amb atenció oberta. Període 2014-2015. Font: GSI

Gràfic 5. Persones majors 65 anys en atenció obert. Període 2014-2015

Sobre el total de persones **majors de 65 anys** que al 2015 viuen a Barcelona (**348.247** persones) el **37,57%** han rebut una **atenció des dels Serveis Socials Bàsics i al Servei d'Atenció la Dependència (CSS i SADEP)**. S'aprecia un increment de 2,93 punts percentuals respecte al 2014 (34,64%).

La taula següent ens indica que més de la mitat de les persones grans a **Ciutat Vella**, amb un **51,52%**, han estat en atenció oberta als CSS i SADEP; segueix **Nou Barris** amb un **42,49%** i **Sant Martí** amb un **40,55%**, sent Sarrià (26,03%) i les Corts (30,22%) on el percentatge es situa per sota la mitjana de la ciutat. Són per tant, els districtes amb major vulnerabilitat social, on hi ha més presència dels serveis socials.

	Persones > 65 anys en atenció oberta 2014	% sobre les Persones >65 anys que viuen al districte. 2014	Persones > 65 anys en atenció oberta 2015	% sobre les Persones >65 anys que viuen al districte. 2015
Ciutat Vella	7.015	47,60%	7.312	51,12%
Eixample	19.490	33,23%	21.248	36,04%
Sants - Montjuïc	13.261	36,24%	14.446	39,32%
Les Corts	5.458	27,12%	6.199	30,22%
Sarrià – Sant Gervasi	7.336	23,22%	8.312	26,03%
Gràcia	9.247	35,29%	10.045	38,07%
Horta - Guinardó	14.058	35,04%	15.647	38,75%
Nou Barris	15.650	39,70%	16.743	42,49%
Sant Andreu	10.847	34,67%	11.936	37,60%
Sant Martí	17.717	37,51%	19.383	40,55%
TOTAL CIUTAT	119.849	34,64%	130.856	37,57%

Taula 11. persones majors 65 anys amb atenció oberta als CSS i SADEP . Distribució per districtes. Període 2014-2015. Font:GSI

Les dades recollides en atenció oberta ens indiquen el creixement i la normalització en l'accés al sistema públic de serveis socials. I tot i que la majoria de casos en atenció oberta s'han atès des dels CSS i SADEP cal tenir en compte però, que des dels serveis socials específics, també s'han atès persones majors de 65 anys, entre d'altres a: l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD) un **5,92%**; al Centre d'Urgències i Emergències (CUESB) un **1,07%**; al Punt d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD) un **0,6%**, al Servei d'Atenció a Immigrants i Refugiats (SAIER) un **0,11%**. Etc.

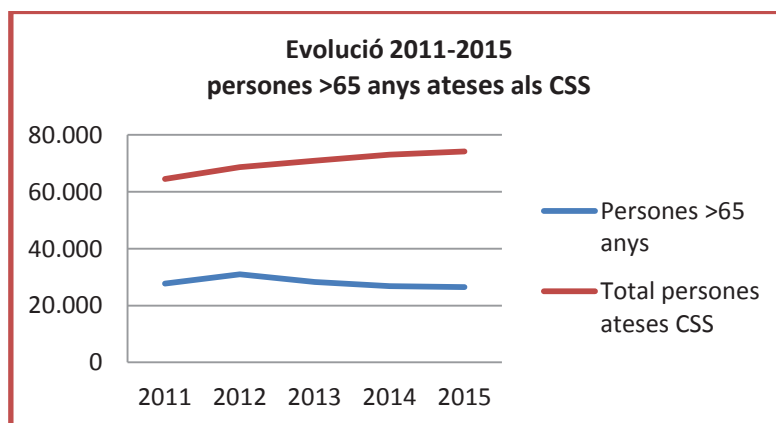
Persones ateses als Centres de Serveis Socials

Durant l'any 2015 han estat ateses als **40 Centres de Serveis Socials** de la ciutat un total de **26.472** persones **majors de 65 anys**. Aquesta dada representa un **decreixement de l'1,5%** respecte al 2014. Aquesta atenció es concreta en entrevistes directes, acompanyaments o coordinacions amb altres serveis, es a dir qualsevol actuació per part dels i les professionals de l'atenció social, orientada a la persona que faciliti la sortida a la dificultat o necessitat identificada. A través dels CSS es facilita i gestiona l'accés als PIA (Programa Individual d'Atenció) per a persones beneficiàries de la LAPAD.

Cal destacar que, sobre el total de les persones ateses als CSS (74.236) al 2015, el **35,6%** són **majors de 65 anys**.

	2011	2012	2013	2014	2015	% 2014-2015
Persones majors 65 anys	27.697	30.964	28.235	26.869	26.472	-1,5
TOTAL persones ateses CSS	64.514	68.635	70.872	73.027	74.236	1,65

Taula 12. Persones majors de 65 anys ateses als CSS període 2011-2015. Font: GSI

Gràfic 6. Persones majors 65 anys ateses als CSS. Període 2011-2015. Font: GSI

Si fem l'anàlisi en clau de gènere, s'observa que les dones suposen més del doble que els homes amb un **69,5%** del total de persones majors 65 anys ateses pels CSS, mentre que els homes són el **30,5%**. Cal tenir en compte que les dades estadístiques confirmen l'índex superior de les dones en les franges de persones grans.

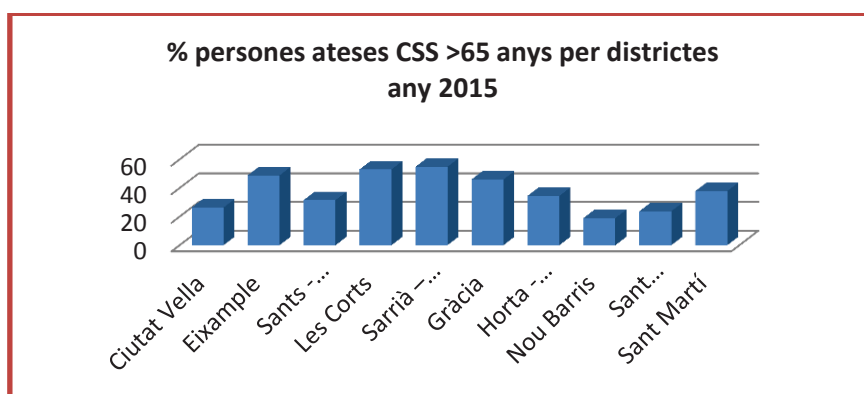
	2014	2015
Percentatge dones	70	69,5
Percentatge homes	30	30,5

Taula 13. Percentatge persones ateses segons gènere 2014-2015

La taula següent ens indica la proporció de **persones grans ateses en relació al total de les persones que han estat ateses** al mateix centre de serveis socials. La **mitjana de ciutat** es situa en un **34,77%**. Així, del total de les persones grans que han estat ateses als CSS, la proporció de persones majors de 65 anys ha estat molt superior, a aquesta mitjana, als districtes de Sarrià St. Gervasi amb un 54,85%; en segon lloc Les Corts amb un 53,03% i en tercer lloc a l'Eixample amb un 48,84%.

% persones ateses >65 anys per districte	
Ciutat Vella	26,36
Eixample	48,84
Sants - Montjuïc	31,51
Les Corts	53,03
Sarrià – Sant Gervasi	54,85
Gràcia	45,94
Horta - Guinardó	34,50
Nou Barris	18,97
Sant Andreu	23,77
Sant Martí	37,86
TOTAL CIUTAT	34,77

Taula 14. Percentatge de persones grans ateses als CS en relació al total dels ateses al mateix CSS. Any 2015. Font GSI

Gràfic 7. Percentatge majors 65 anys ateses als CSS. Any 2015. Font: GSI

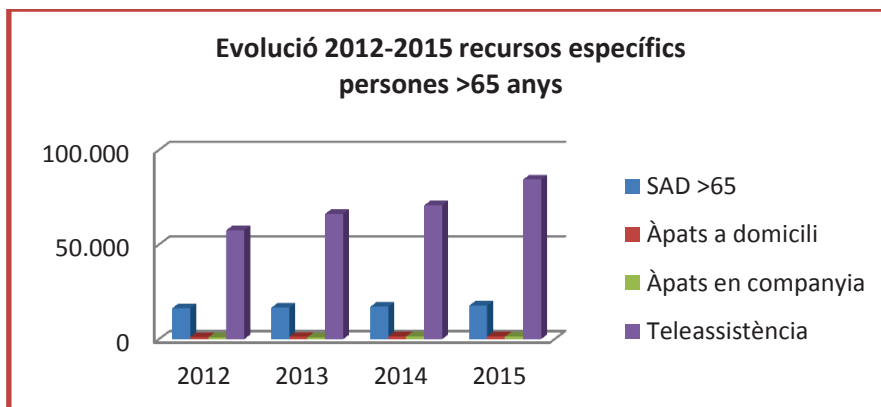
Garantir l'accés als serveis socials específics per a les persones grans

Tot seguit es presenten les dades referents als serveis específics adreçats a les persones grans com garantia per a cobrir les seves necessitats de benestar i qualitat de vida, amb l'objectiu específic de garantir que les persones grans puguin viure amb qualitat al seu domicili.

Tal i com s'aprecia a la taula següent al 2015 es dona un **increment** respecte al 2014 del **3,63%** en el **Servei d'Ajut a Domicili (SAD)** i en el **Servei Teleassistència a Domicili (TAD)** amb un **6,81%**; així mateix s'ha donat un **decrement** en **Àpats a domicili** de l'**11,38%** i en **Àpats en companyia** amb un **5,72%**.

	2012	2013	2014	2015	% Variació 2014-2015
Servei Ajut a Domicili >65	16.451	16.619	17.103	17.724	3,63
Àpats a domicili	1.138	1.251	1.423	1.375	-3,37
Àpats en companyia	1.039	1.045	1.381	1.332	-3,54
Teleassistència	57.617	66.281	70.717	84.361	6,81
▪ Percentatge dones	-	-	-	70,6%	-
▪ Percentatge homes	-	-	-	29,4%	-

Taula 15. Persones majors de 65 anys segons recursos específics. Anys 2012-2015. Font GSI

Gràfic 8. Evolució recursos específics per a les persones majors 65 anys. Període 2012-2015. Font: GSI

Servei d'Ajut a Domicili (SAD)

Sobre el total de les persones ateses al SAD al 2015 (20.534), el 86,31% són persones majors de 65 anys (17.724); aquest percentatge es manté bastant regular en els últims tres anys. Tal i com es defineix el propi servei dona suport a les persones més fràgils, en aquest cas les persones grans, que es concreta en diferents tasques d'atenció personal en les necessitats bàsiques de la vida diària (alimentació, higiene, etc.), acompanyaments a visites mèdiques, sortides a l'exterior del domicili, etc.

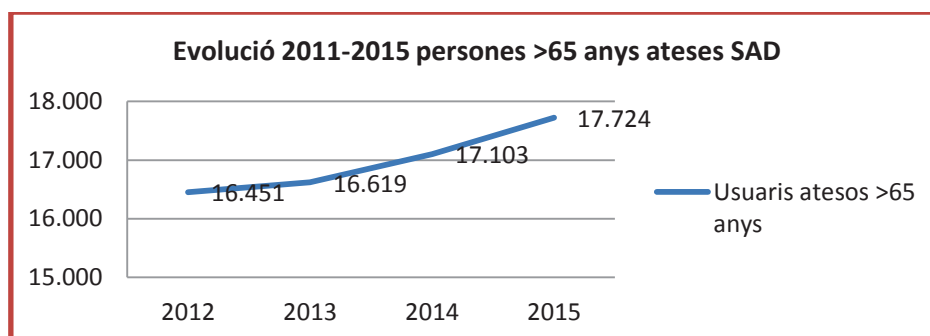
L'impacte sobre el total de persones majors de 65 anys de la ciutat es situa en un 5,08%.

	2012	2013	2014	2015	% Variació 2014-2015
Nombre persones ateses TOTALS (*)	18.788	19.382	19.907	20.534	3,14
Nombre persones ateses > 65 anys	16.451	16.619	17.103	17.724	3,63
▪ Percentatge dones	-	-	75%	75%	--
▪ Percentatge homes	-	-	25%	25%	--

Taula 16. Nombre persones ateses al SAD segons edat i gènere. Període 2011-2015. Font GSI

La distribució per gènere representa un **75%** en el cas de les **dones** i un 25% d'homes beneficiats del SAD.

El gràfic mostra el creixement del servei SAD de manera progressiva en el període 2012-2015.

Gràfic 9. Evolució persones ateses al SAD. Període 2012-2015. Font: GSI

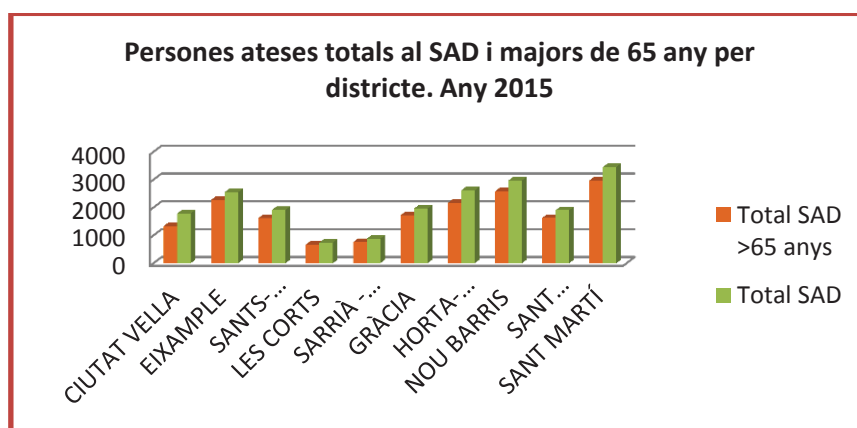
La taula següent inclou la distribució per districtes i grups d'edat, sent el grup de major edat, els majors de 85 anys, el més beneficiat amb un 51%, front al 37% en el cas de 75 a 84 anys i menor en el grup de 65 a 74 anys. A major edat, major presència del SAD en les activitats de la vida diària.

Fent l'anàlisi per districtes destaca Sant Martí amb un 16,77% (2.974 persones), Nou Barris amb 14,56% (2.581 persones) i l'Eixample amb el 12,88% (2.273 persones) sobre el total de les persones majors de 65 anys ateses.

	65-74 anys		75-84 anys		85 i més anys		Total SAD >65 anys
	Nom	%	Nom	%	Nom	%	
Ciutat Vella	269	20%	497	37%	567	43%	1.333
Eixample	257	11%	700	31%	1316	58%	2.273
Sants-Montjuic	193	12%	586	36%	842	52%	1.621
Les Corts	71	11%	218	32%	382	57%	671
Sarrià - Sant Gervasi	83	11%	245	32%	429	57%	757
Gràcia	171	10%	590	34%	960	56%	1.721
Horta-Guinardó	258	12%	849	39%	1058	49%	2.165
Nou Barris	310	12%	1034	40%	1237	48%	2.581
Sant Andreu	183	11%	673	41%	772	47%	1.628
Sant Martí	331	11%	1160	39%	1483	50%	2.974
TOTAL CIUTAT	2.126	12%	6.552	37%	9.046	51%	17.724

Taula 17. Nombre persones ateses al SAD segons edat i districte. Any 2015. Font: GSI

El gràfic següent ens assenjala de forma visual la relació per districtes comparant els atesos totals al SAD en relació a les persones majors de 65 anys que també han rebut atenció al SAD durant el 2015.

Gràfic 10. Relació de persones totals i majors 65 anys ateses al SAD per districte. Any 2015. Font: GSI

Àpats socials és un servei diürn d'assistència a les activitats de la vida diària per a les persones grans amb major situació de vulnerabilitat i cobreix les necessitats alimentàries d'una manera equilibrada. Inclou Àpats a domicili i Àpats en companyia:

- Pel que fa als **Àpats a domicili**, cal assenjar que el nombre de persones que han rebut aquest servei durant el 2015 han estat de **1.375**; aquesta dada representa una lleugera disminució del **3,37%** respecte al 2014 (1.423). Les persones beneficiàries reben l'àpat al mateix domicili. Cal fer constar que tot i que ha disminuït el nombre de beneficiaris, el nombre d'àpats facilitats ha augmentat, el que vol dir és que les persones beneficiades han rebut més d'un menú al dia

(sopar i dinar). La despesa econòmica total, ha augmentat respecte al 2014 en un 26%. Destaca Sant Martí i Nou Barris per sobre de la mitjana de ciutat.

	2012	2013	2014	2015	% Variació 2014-2015
Persones ateses àpats a domicili	1.138	1.251	1.423	1.375	-3,37
Despesa total €			2.151.451	2.727.478	26,77

Taula 18. Nombre persones majors 65 anys beneficiaries d'Àpats a domicili. Període 2012-2015. Font: GSI

- En relació als **Àpats en companyia** el número de persones beneficiades en aquest servei el 2015 ha estat de **1.332**, representant una petita **disminució del 3,54%** respecte al 2014 (1.381 usuaris). Aquest servei cobreix una franja important en les persones grans més vulnerables, donant cobertura a més de les necessitats alimentàries, potenciant les relacions, les amistats i els vincles amb l'entorn de proximitat. Les persones reben l'àpat en els menjadors habilitats a tal efecte.

	2011	2012	2013	2014	2015	%Variació 2014-2015
Nombre de persones ateses	903	1.039	1.045	1.381	1.332	-3,54

Taula 19. Nombre de persones majors de 65 anys beneficiades per Àpats en companyia. Període 2011-2015. Font: GSI

Servei de Teleassistència a Domicili (TAD)

Des de l'any 2013 fins l'any 2015 s'ha incrementat el TAD en **11.920** persones, que suposa un creixement molt important del servei. Tot i que el TAD és un servei municipal de gestió externalitzada, es gestiona a través dels CSS i també directament a través de les Àrees Bàsiques de Salut.

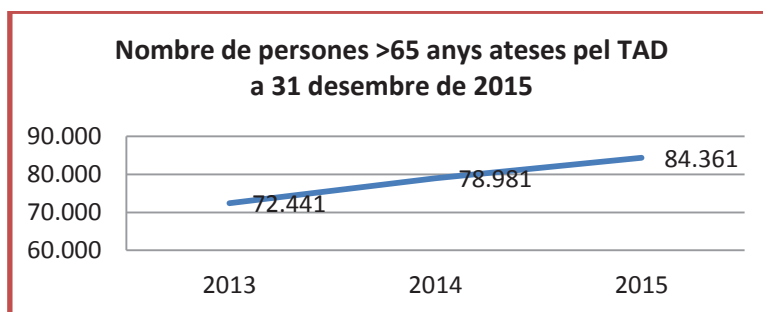
Pel que fa a l'anàlisi de gènere, s'observa que el nombre d'homes majors de 65 anys usuaris del servei de teleassistència ha incrementat en un **4,87%** en el període 2013-2015. Tot i així el nombre de dones beneficiaries del TAD és molt superior als dels homes. Coincideix per tant amb les dades sociodemogràfiques de població.

Respecte al total de les persones ateses al TAD (86.841 persones), les majors de 65 anys representen el **97,14%**.

Per tant, si es té en compte que la taxa de cobertura de les persones majors de 65 anys respecte al total de la població d'aquesta edat a l'any 2014 era del 20,90% i la del 2015 **24,22%**, s'ha produït un increment percentual de **3,32** punts, i es concreta en que, al voltant d'una quarta part de les persones de més de 65 anys a la ciutat de Barcelona disposa del TAD.

	2013	2014	2015	% variació 2013-2015
Nombre persones ateses al TAD > 65 anys a 31/12	72.441	78.981	84.361	16,45%
▪ Percentatge dones	72,75%	72,06%	70,53%	-2,22%
▪ Percentatge homes	24,60%	26,90%	29,47%	4,87%
Nombre total persones ateses al TAD 31/12	74.400	81.306	86.841	16,72%
▪ Percentatge dones	54.717	59.117	62.687	14,56%
▪ Percentatge homes	19.687	22.189	24.154	22,69%

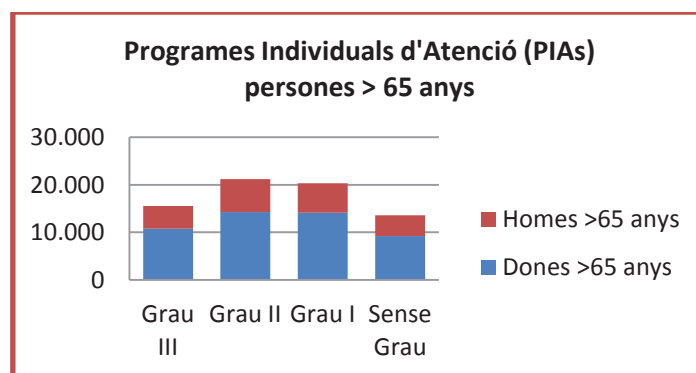
Taula 20. Nombre de beneficiaris del TAD segons edat i gènere. Període 2013-2015

Gràfic 11. Evolució persones majors 65 anys ateses al TAD. Període 2013-2015. Font: Departament Gent Gran

Programes Individuals d'Atenció (PIAs) de la Llei de la Dependència

Des de l'inici del programa LAPAD (dades acumulades a 31 desembre 2015) s'han valorat un total de **105.369** persones de les quals el **67,1%** són **majors de 65 anys** (70.708 persones); el percentatge **dones** és del **68,45%** front el 31,54% d'homes.

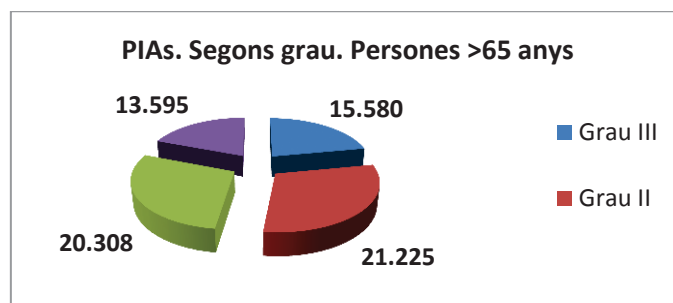

Gràfic 12. Programes Individuals d'Atenció (PIAs). Persones majors de 65 anys. Segons gènere. Acumulat a 31/12/2015. Font: Consorci Serveis Socials

Sobre les valoracions fetes, segons indica la taula següent i el gràfic complementari, destaquen amb un **30,01% les de GRAU II**, amb GRAU I representen el 28,72%, i amb GRAU III un 22,03% de les persones grans.

Grau dependència	Persones TOTALS	Persones >65 anys	% > 65 anys	Dones >65 anys	Homes >65 anys
Grau III	35.937	15.580	22,03	10.791	4.789
Grau II	29.840	21.225	30,01	14.246	6.979
Grau I	24.685	20.308	28,72	14.149	6.159
Sense Grau	14.907	13.595	19,22	9.215	4.380
TOTAL	105.369	70.708	100%	48.401	22.307

Taula 21. Persones valorades LAPAD segons grau, edat i gènere. Dades acumulades a 31/12/2015. Font: Consorci Serveis Socials

Gràfic 13. Programes Individuals d'Atenció. Segons grau. Persones majors 65 anys. Acumulat 2015.

Pel que fa a les dades recollides al 2015 el **GRAU I** és el més valorat amb un **36,93%**. Segons el gènere i sobre les 3.501 persones grans valorades, el **64,34%** han estat **dones**.

Sol·licituds del 2015 de persones majors de 65 anys valorades, distribuït per gènere i èxitus(*)									
	Grau								TOTAL
	I	%	II	%	III	%	ND	%	
HOMES	450	36,35	308	24,64	149	11,71	338	27,30	1.245
DONES	843	37,38	440	19,51	273	12,06	700	31,04	2.256
TOTAL	1.293	36,93	748	21,37	422	12,05	1.038	29,65	3.501

Taula 22. Sol·licituds persones > 65 anys valorades. Segons gènere i èxitus. Any 2015. Font: Consorci Serveis Socials

(*) Les dades inclouen només les persones vives, havent descomptat els èxitus.

Programes d'Atenció Individualitzats (PIA'S) realitzats per l'Ajuntament de Barcelona

Durant el 2015 s'han validat per part del Consorci de Serveis Socials un total de 1.419 PIA'S; aquesta dada representa un decrement del 61,69% respecte al 2014. Per la seva part, des dels Centres de Serveis Socials s'han realitzat 2.768 PIA'S inicials, dels quals el 89,43% corresponen a persones majors de 65 anys.

	2014	2015	%Variació
PIA'S inicials TOTALS validats pel Consorci Serveis Socials (1)	3.704	1.419	-61,69
PIA'S inicials TOTALS realitzats per l'Ajuntament de Barcelona (2)	2.218	2.768	24,49
% Persones >65 anys realitzats per l'Ajuntament de Barcelona	89	89,43	0,43

Taula 23. PIA'S inicials a 31/12/2015

(1) Les dades són les facilitades pel Consorci de Serveis Socials i corresponen al sumatori de PIA'S mensuals que el mateix Consorci facilita. No s'han inclòs PIA'S revalorats. (2) Dades facilitades pel GSI

El Servei d'Atenció a les Urgències per a la Vellesa (SAUV)

El nombre de persones acollides el 2015 ha estat de **1.171**, representant un increment del **30,8%** respecte del 2014 i d'un **94,2%** en el període 2012-2015.

Pel que fa al nombre de persones acollides s'ha incrementat en un **30,8%** respecte del 2014, degut en gran mesura, per un increment d'ingressos i un major temps d'estada de les persones en el servei. El

nombre d'ingressos ha experimentat un increment del **27,8%** respecte al 2014, tenint en compte que el 2015 també s'han incrementat els ingressos d'urgència. Pel que fa al nombre d'estades diàries residencials a l'any 2015 ha estat de **168.219**, representant un increment del **40%** respecte al 2014. Cal assenyalar una mitjana de 460 persones mensualment acollides pel servei.

La despesa total del SAUV l'any 2015 ha estat de **5.650.845,49€**, un **36,12%** més que l'any 2014. Al cost final d'aquest servei se li ha de sumar el 30%, aproximadament, de l'aportació dels usuaris. Per tant, el servei tindria un cost final de **7.346.098,5€**.

	2011	2012	2013	2014	2015	Variació 2014-2015
Nombre de persones grans acollides	461	603	749	895	1.171	30,8%
Nombre d'ingressos realitzats any	341	435	519	608	777	27,8%
Nombre d'estades realitzades	59.508	74.899	94.120	120.203	168.219	40%

Taula 24. Dades SAUV. Període 2011- 2015. Font: Departament Gent Gran

Durant el **2015**, i per tal de continuar garantint una atenció de qualitat en situacions urgents, que doni protecció a les persones grans més vulnerables i fràgils, des del SAUV es va iniciar un **procés de revisió del servei, que incorpori l'atenció centrada en la persona gran** així com la necessària complementació amb els agents derivants. Així mateix es va plantejar la necessitat d'**ampliar la mirada al concepte de la urgència social que depassa purament l'opció de l'ingrés residencial**, sent aquesta la última de les opcions.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 1

Garantir a les persones grans l'accés universal a uns serveis socials bàsics i de qualitat és a més d'un dret, un compromís públic en el que s'ha de continuar treballant i donant tota la cobertura necessària. Les dades de resultats del 2015 assenyalen un increment en el nombre de persones que reben atenció des dels serveis socials, incloent no només l'atenció des dels CSS sinó també del conjunt de serveis i prestacions que contempla l'actual Cartera de Serveis Socials segons la Llei determina. S'observa un increment molt destacat en SAD, TAD i SAUV. En els dos primers casos permeten i reforcen que la persona gran roman al seu domicili amb garanties; en el cas del SAUV, el fort increment, està més relacionat amb una possible carència de les prestacions vinculades a la LAPAD amb una insuficient cobertura de residències públiques.

Objectiu General 2 Avançar en la qualitat dels serveis promovent l'adequació i l'especificitat per tal d'atendre les persones grans en la seva diversitat.

Adequació dels serveis a les necessitats d'atenció:

La qualitat en els equipaments residencials municipals

L'any 2015 les millores en la qualitat dels serveis residencial, no només s'han centrat en **avançar en el model d'atenció centrada en les persones**, sinó que també s'han iniciat importants inversions en la

millora i modernització de les infraestructures, algunes d'elles amb més de trenta anys d'antiguitat. Aquest és el cas de la Residència Francesc Layret, que durant l'any 2015 s'han efectuat obres de remodelació integral, que hauran de respectar l'edifici catalogat de "l'Antiga Maternitat de Barcelona" i garantir alhora la confortabilitat i modernitat que exigeixen les residències d'avui en dia.

Aquestes obres van obligar al trasllat dels residents de Layret a la residència de la Generalitat Molí Via Favència, fins que finalitzin les obres previstes per l'1 de setembre del 2016. També es van fer obres en la Residència Parc del Guinardó, per adequar els espais de recepció, acollida i activitats de la planta principal, millorant la confortabilitat i l'espai d'estada i activitats dels residents i de les persones grans del Districte d'Horta-Guinardó que poden accedir al programa de dinamització del centre. Les obres de millora han suposat la previsió d'un pressupost de 4.948.652€ (entre 2015 i 2016) per a la residència Layret i 434.187€ (al 2015) pel Parc del Guinardó.

Un altre aspecte important a destacar ha estat l'assoliment de la **constitució del Consell de Centre en tots els centres residencials municipals** i la important implicació dels d'usuaris i famílies, així com entitats de la comunitat, amb les que s'ha fet un important esforç per a que estiguin representades en tots els consells. Aquesta participació ha de permetre que tots els centres, tinguin una projecció cap a la comunitat i millori la seva integració en l'entorn.

Places de finançament públic

No es disposen de dades vigents sobre les places de finançament públic en determinats centres d'atenció a la gent gran, les últimes dades corresponen al 2012: places serveis residencials (4.906), centres de dia (1.555) i habitatges amb serveis (1.285) tot i així, cal ressaltar que l'Ajuntament està assumint aquesta despesa que li pertoca a la Generalitat.

Llistes d'espera en places públiques residencials. En relació a les persones en llista d'espera d'un plaça residencial no és disposa d'una dada fiable, ja que les persones sol·licitants poden fer més d'una sol·licitud. Tanmateix, a partir de setembre de 2013 hi ha un increment del nombre de sol·licituds per a places públiques en residències a causa probablement de la desaparició de la prestació econòmica vinculada per a places privades.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 2

Tot i l'esforç dels equipaments municipals per avançar en la qualitat dels seus serveis, ja siguin millores relacionades amb les seves infraestructures, com millores vinculades a l'atenció personal, promovent una participació més activa en la dinàmica dels centres residencials, la resposta per a cobrir les necessitats residencials de la ciutat de Barcelona, tot i no disposar de les dades de finançament públic actuals (competència de l'àmbit autonòmic) és del tot insuficient. Sovint les llistes d'espera per un accés residencial vinculat a la prestació de la LAPAD s'allarguen, fins que la persona gran i els seus cuidadors (en cas de disposar) no poden contenir la situació i es precipita una urgència social, sent la única via cursar l'ingrés a través del SAUV, quan la situació és del tot incontenible, provocat una saturació d'aquest servei.

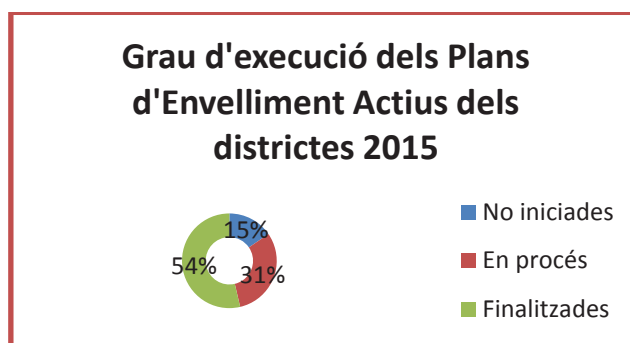
Cal, per tant, avançar en aquest objectiu per millorar la **resposta a les necessitats específiques** de les persones grans.

Objectiu General 3 Promoure un abordatge global de l'envelliment actiu a través de la coordinació dels diferents serveis, basat en l'equitat i la justícia social, promotor de l'equilibri territorial i coherent amb el programa establert a cada districte.

L'envelliment actiu com a fórmula saludable que promou l'autonomia personal

El desenvolupament dels Plans d'Envelliment Actiu

Pel que fa al grau de finalització de les mesures plantejades als Programes d'Envelliment Actiu dels Districtes s'estimen que pel conjunt de les **518** mesures plantejades al voltant del **54%** estan **finalitzades** (278). Cal tenir en compte que el **31%** de les mesures que continuen estan **en procés** (160) i el **15%** que **no estan iniciades** (80), ho fan en base a una programació que va més enllà del 2015 i que per tant, el grau de compliment segueix segons la planificació establerta.

Gràfic 14. Grau d'execució dels Plans d'Envelliment Actiu dels districtes 2015

De les mesures finalitzades algunes tenen un caràcter de continuïtat. Entre d'altres destaquen: activitats físiques programades durant l'any com les caminades per la ciutat i indrets de muntanya, les xerrades sobre la salut psíquica i física del col·lectiu, les tertúlies sobre el benestar emocional i la forma de poder gaudir d'una etapa (la etapa de la jubilació) de la vida plena i creativa a tots els nivells, la gestió de tallers d'entrenament de la memòria, activitats intergeneracionals com per exemple les classes d'horticultura dels avis als nenes de l'escola, etc.

Districte	2014	2015			
		Total Mesures	No iniciades	En procés	Finalitzades
01 Ciutat Vella	56	57	13	37	7
02 Eixample	73	73	5	0	68
03 Sants - Montjuïc	40	40	1	0	39
04 Les Corts	83	83	2	0	81
05 Sarrià - Sant Gervasi	59	61	6	47	8
06 Gràcia	69	50	18	12	20
07 Horta - Guinardó	nd	25	0	24	1
08 Nou Barris	nd	6	2	2	2
09 Sant Andreu	nd	105	30	25	50
10 Sant Martí	18	18	3	13	2
TOTALS	398	518	80	160	278

Taula 25. Total Mesures del Pla d'envelliment actiu per Districtes 2014 i 2015. Dada no disponible (nd)

Clubs de lectura per a les persones grans promoguts des de la xarxa de biblioteques públiques

Durant l'any 2015, existeixen **115** clubs de lectura a la ciutat, **3** dels quals són específics per a les persones grans i on han assistit un total de **952** persones.

La distribució de Clubs de lectura per districtes és la que figura a la taula següent:

Districte	Nombre
01 Ciutat Vella	16
02 Eixample	17
03 Sants - Montjuïc	11
04 Les Corts	5
05 Sarrià - Sant Gervasi	5
06 Gràcia	10
07 Horta - Guinardó	10
08 Nou Barris	13
09 Sant Andreu	13
10 Sant Martí	15
TOTALS	115

Taula 26. Nombre Clubs de lectura per districte. Any 2015. Font: Consorci de Biblioteques

Durant el 2015, es van portar a terme un total de **3.943** activitats culturals i de difusió de la lectura a les biblioteques, mentre que l'any 2014, n'han sigut un total de 3.433. Per tant, podem afirmar que hi ha hagut un augment del **14,85%** de les activitats culturals. Pel que fa al nombre d'assistents totals a les activitats, han sigut **100.081**, mentre que l'any 2014 van ser 94.286. Per tant, s'ha experimentat un increment del **6,14%**. El total d'assistents majors 65 anys, ha estat **15.918**, que representen un **15,91%** del total. D'aquests, el **68,73%** són dones i el **31,27%** són homes.

Any	Nombre activitats culturals i de difusió	Nombre assistents >65 anys	% dones >65 anys assistents	% homes >65 anys assistents
2015	3.943	15.918	68,73%	31,27%
2014	3.433	14.646	67,95%	32,05%

Taula 27. Activitats culturals biblioteques 2015. Persones majors 65 anys.

La presència de les persones grans als Centres Cívics

Durant el **2015** s'han inscrit a cursos i tallers diversos promoguts pels Centres Cívics de la ciutat un total de **25.007** persones majors de 65 anys representant un **20,36% sobre el totals dels inscrits** (122.854 persones). Igualment es pot observar un increment del 27,25% respecte al 2014.

La **mitjana de persones majors** participants en les diferents activitats representen un **20,36%** sobre les persones totals inscrites. Els districtes que més destaquen són Sarrià-Sant Gervasi amb un 42,77%, Les Corts amb un 26,84 i L'Eixample amb un 23,34%. Molt per sobre es situa Ciutat Vella amb un 3,21% i Sant Martí amb un 8,07%.

Districte	2014			2015		
	Totals	>65 anys	% > 65 anys	Totals	>65 anys	% > 65 anys
01 Ciutat Vella	7.157	190	2,65	7.755	249	3,21
02 Eixample	31.238	6729	21,51	38.904	9.080	23,34
03 Sants - Montjuïc	6.567	998	15,2	15.727	2.489	15,83
04 Les Corts	11.435	2896	25,33	12.483	3.350	26,84
05 Sarrià - Sant Gervasi	10.664	4556	42,72	11.140	4.765	42,77
06 Gràcia	4.024	752	18,69	4.687	856	18,26
07 Horta - Guinardó	6.115	1112	18,18	6.465	1.169	18,08
08 Nou Barris	5.769	822	14,25	7.602	979	12,88
09 Sant Andreu	8.082	1157	14,32	12.530	1.621	12,94
10 Sant Martí	5.273	439	8,33	5.561	449	8,07
TOTALS	96.369	19.651	20,39	122.854	25.007	20,36

Taula 28. Persones inscrites a cursos i tallers promoguts pels Centres Cívics a 31/12/2015

La distribució per gènere en el conjunt de la ciutat és un 76,84% dones i 18,78% homes. Cal fer constar que un 4,38% són inscripcions nul·les.

Programa Baixem al carrer

Aquest programa incideix en la soledat i l'aïllament de les persones grans que troben barreres arquitectòniques a l'hora de sortir de casa, o bé de persones que tot i que poden sortir de casa perquè viuen en una planta baixa, pateixen una situació d'aïllament social a causa de dificultats de mobilitat dins del barri. Aquest programa és rellevant per la tendència al sobreenvelliment de la població i la solitud sobrevinguda (per causes arquitectòniques o físiques de la pròpia persona).

Durant el 2015 aquest programa s'ha fet extensiu a tots els barris de la ciutat amb persones grans vulnerables socialment.

Experiència pilot d'envelliment actiu i saludable serveis socials i salut

Durant el 2014 es va desenvolupar una experiència pilot als barris de Nova Esquerra de l'Eixample i Besós, que es concreta en l'elaboració de diferents protocols i sistemes d'informació compartits. El programa dirigit a majors de 64 anys, pacients crònics complexos, amb malaltia crònica avançada que necessiten atenció domiciliària o algun servei d'ajut a domicili, té com a objectiu garantir l'accessibilitat, les intervencions integrals i la continuïtat de les atencions sanitàries i socials a les persones grans que necessiten atenció amb la finalitat que visquin a la comunitat al màxim de temps i amb les millors condicions, generant, com a element cabdal de la seva aplicació, serveis de proximitat territorial.

Es tracta d'una experiència pilot d'envelliment actiu i saludable per a donar continuïtat d'atenció assistencial entre salut i serveis socials.

Al **2015** l'experiència es concreta en la **fase d'interconnexió de dades del sistema de la història clínica sanitària i la història social en temps real**, que permetrà avançar en l'experiència d'envelliment actiu i saludable. Amb aquesta enfocament s'estan elaborant protocols i sistemes d'informació compartits que ajuden a un abordatge integral entre els sistemes de salut i serveis socials

En la mateixa línia s'està fent un programa de continuïtat assistencial amb malalts d'ictus.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 3

Promoure l'envelliment actiu i fer una oferta ampla de ciutat, que garanteix l'equilibri territorial de ciutat, és un objectiu prioritari del Pla com garant de la prevenció i la promoció de la salut de les persones grans. Aquesta fita que s'ha assolit al 2015 cal però continuar donant-li impuls per part dels diferents agents municipals compromesos. Cal avançar en el model de treball en complementació entre salut i serveis socials.

Objectiu General 4 Potenciar els recursos de suport per a les persones grans i les famílies cuidadores tenint en compte la perspectiva de gènere de manera particular.

Aquest objectiu del Pla fa referència a potenciar els recursos per a persones grans i les seves famílies cuidadores.

Cobertura de les demandes al RESPIR

Aquest any 2015, les sol·licituds rebudes pel programa Respir han estat **1.482** (un increment del **15,96%** respecte del 2014, i un increment del **42,77%** pel període 2011-2015). D'aquest total de sol·licituds, finalment, es van ingressar un total de **915** persones (suposant un increment **6,14%** respecte l'any 2014 i un increment del **36,97%** pel període 2011-2015).

TOT L'ANY	2011	2012	2013	2014	2015	%Variació 2014-2015	%Variació 2011-2015
Sol·licituds rebudes	1.038	1.077	1.201	1.278	1.482	15,96	42,77
Ingressats	668	668	740	862	915	6,94	36,97

Taula 29. Cobertura de les demandes RESPIR. Període 2011-2011. Font: Departament Gent Gran

En els últims anys la demanda d'aquest servei ha estat incrementada de tal manera que la Diputació de Barcelona no té prou places per a atendre totes les sol·licituds, principalment durant els mesos estivals de juliol, agost i setembre. En aquest context, l'Ajuntament de Barcelona, des de l'any 2013 reforça el programa RESPIR durant el període estival mitjançant la contractació de places residencials privades a la ciutat de Barcelona i rodalies. Es així com neix el Programa "Respir Plus".

El **Respir Plus** de l'Ajuntament de Barcelona ha gestionat un total de **417** sol·licituds de Respir per els mesos d'estiu. D'aquestes, **231** han estat derivades des de la Diputació per manca de plaça a les Llars Mundet per els mesos de juliol, agost i setembre, i **186** han estat rebudes directament des de els centres de serveis socials de la ciutat de la Barcelona, ja que es van tramitar posteriorment al mes de maig, data a partir de la qual ja no hi havia plaça a les Llars Mundet. De les **417** sol·licituds gestionades, finalment han ingressat en alguns dels centres residencials col·laboradors **219** persones (55 més que l'any anterior), i han estat **198** les famílies que han renunciat.

La despesa ha sofert un creixement molt important en el període 2013-2015 superior al 125%.

<i>Programa "Respir Plus"</i>	2013	2014	2015	Variació 2013- 2015
Places	79	164	219	55
Pressupost	76.444,01 €	168.077,04 €	172.290,03 €	125%

Taula 30. Dades econòmiques del pressupost executat del programa Respir Plus. Any 2013- 2015. Mesos d'Estiu.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 4

El servei ofert a través del RESPIR i del Respir Plus en període estival pel que fa a les dades del 2015, ha donat un suport molt important i a la vegada necessari per a descarregar en les funcions de cura per part de les famílies cuidadores.

Objectiu General 5 Promoure i enfortir les xarxes de suport i ajuda mútua a les persones grans en l'entorn de proximitat, vinculant la pluralitat d'agents implicats i en coordinació amb la resta de la ciutat.

Promoure i enfortir les xarxes de suport i ajuda mútua a les persones grans en l'entorn de proximitat vinculant la pluralitat d'agents implicats i en coordinació amb la resta de la ciutat

Els Projectes de suport a famílies promoguts per les entitats que formen part de la Xarxa de famílies cuidadores

La Xarxa pel Suport a Famílies Cuidadores neix l'any 2008 a l'empara de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva. Els objectius de la Xarxa són: Conèixer i donar a conèixer aquesta realitat a la ciutadania; defensar el dret de les famílies a cuidar; donar a conèixer les organitzacions de suport i implicar als professionals de serveis socials i de salut.

Actualment està formada per **20 organitzacions** de diferent naturalesa (entitats, col·legis professionals i institucions públiques de l'àmbit social i sanitari), que comparteixen un mateix propòsit: que totes les persones que cuiden familiars malalts o dependents rebin el suport que necessiten i el reconeixement que mereixen.

Durant l'any **2015**, dins la xarxa s'han portat a terme **129 projectes** (4 més que l'any 2014) i on hi ha assistit un total de **268 persones** a les diverses reunions que s'han convocat dins la xarxa. Igualment, la Xarxa ha treballat activament per oferir a la ciutadania una guia sota el nom de *Guia d'orientacions per a l'atenció de persones que cuiden familiars malalts i o dependents* (2015) que va donar a conèixer en la jornada de treball sota el títol "*I vostè, com està?*", amb **240 professionals assistents** (21 de gener de 2015). D'aquesta participació s'ha evidenciat la necessitat i l'interès de donar continuïtat als marcs i espais de treball interdisciplinari i compartit i de realitzar un esforç intens i sostingut en el temps per donar a conèixer a tots els professionals les orientacions elaborades.

A més, a més, l'Ajuntament de Barcelona dóna suport a algunes de les entitats membres de la xarxa que ofereixen serveis d'acollida i orientació a les famílies; que les connecten amb altres i estan al seu costat ajudant-les a afrontar aquesta situació. Algunes de les entitats que disposen de conveni són: Alzheimer Catalunya, Associació Catalana per al Parkinson de Barcelona, AFAB. Associació de familiars d'Alzheimer de Barcelona, Oncolliga. Fundació lliga catalana d'ajuda oncològica i altres.

Els Grups de suport a famílies cuidadores de persones grans promoguts pels Centres de Serveis Socials

El propòsit principal d'aquests projectes va orientat a reduir la sobrecarrega de la persona que cuida, treballant emocions (la culpa, el dol, sentiments ambivalents, etc.), al mateix temps es facilita formació i informació a les persones cuidadores. A través d'aquests projectes es reforça l'empoderament de la persona cuidadora, l'ajuda mútua entre les persones membres del grup així com la seva inclusió en el territori.

Durant l'any 2015 han estat **18 projectes grupals** i s'han distribuït pràcticament en la totalitat de districtes de la ciutat. Alguns dels quals es desenvolupa conjuntament amb salut. Una mitjana de 180 persones han assistit setmanalment a les sessions grupals. Respecte a l'any 2014, els grups de suport a famílies cuidadores **s'han incrementat en 3**.

A continuació es mostra la relació de projectes:

- Cuida't per cuidar: Taller de cuidadors, CSS Barceloneta
- Taller de cuidadors, CSS Sagrada Família
- Taller de cuidadors II, CSS Sagrada Família
- Suport a l'acció associativa del cuidador, CSS Sagrada Família
- Grup de cuidadors de suport, Nova Esquerra Eixample i CSS Nova Esquerra Eixample
- Grup de cuidadors 201, CSS Nova Esquerra Eixample
- La Colla Cuidadora - Grups de suport, CSS Dreta de l'Eixample / CSS Fort Pienc / CSS Antiga Esquerra Eixample.
- Grup de cuidadors de persones amb dependència, CSS Numància
- Cuides... i et cuides?, CSS Cotxeres de Sants
- Grup de cuidadors, CSS Poble Sec
- GAM Cuidadors La Marina, CSS La Marina
- Grup de cuidadors, CSS Les Corts / CSS Maternitat-Sant Ramon
- Grup de suport a cuidadors de Sarrià, CSS Sarrià
- Espai de cuidadors, CSS Sant Gervasi
- Racons, CSS Camp d'en Grassot - Gràcia Nova
- Aireja't, CSS Guinardó / CSS Baix Guinardó - Can Baró
- Grup de cuidadors Horta 2014-2015, CSS Horta
- Grup d'ajuda mútua per a cuidadors "Connectant amb mi mateix", CSS Garcilaso.

Projecte *Temps de barri, temps per tu*. Direcció Programa de Temps i Economia de les cures

Durant l'any 2015, s'han atès **32 famílies** des de **3 districtes** de la ciutat: Sant Martí, Sant Andreu i l'Eixample. Per tant, podem afirmar que s'ha atès a **7 famílies** més que l'any 2014. Es concreta en activitats setmanals amb una durada de 3 hores, l'objectiu principal és oferir temps personal, en el seu entorn immediat, a aquelles persones que tenen algun familiar al seu càrrec, per tal de prevenir situacions d'estrès i claudicació, millorant la seva qualitat de vida.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 5

Donant respostes que reforcin el paper i la tasca de les persones cuidadores és un objectiu que s'assolí durant el 2015 i convé reforçar-lo i treballar-lo en complementació entre els diferents sistemes que atenen a les persones grans: salut i serveis socials i, a la vegada, comptar amb les entitats socials que fan una labor molt valuosa.

Síntesi línia estratègica 2: Aprofundiment en l'atenció a les persones grans de la ciutat. **Les dades i conclusions més rellevants d'aquesta línia són:**

- ▶ El percentatge de persones **majors de 65 anys en atenció oberta** respecte al total de persones majors que viuen a Barcelona representa un **40,11%**. Aquesta dada assenyala un **augment** respecte a l'any 2014; així mateix la distribució per districtes evidència una major presència en els districtes amb majors factors de vulnerabilitat com Ciutat vella, Nou Barris o Sant Martí.
- ▶ Cal fer referència que **casi la mitat (48%) de totes les persones en atenció oberta són majors de 65 anys**. És per tant el grup d'edat que més destaca.
- ▶ El nombre de persones majors de 65 anys **ateses als centres de serveis socials disminueix** al 2015
- ▶ Pel que fa a l'atenció per recursos específics **ha crescut** considerablement el **SAD, TAD**, tot i que **baixa en àpats socials**.
- ▶ **Creix** el nombre d'estades residencials al **Servei d'Atenció a les Urgències per a la Vellesa**.
- ▶ El nombre de places del servei **Respir creix** de manera considerable garantint una resposta en el període estival amb el *Programa "Respir Plus"* amb una important dotació pressupostària.
- ▶ Es **consolida el suport a famílies cuidadores** i **creixen els projectes de suport grupal oferts** des dels diferents **CSS** de la ciutat.
- ▶ L'abordatge global **Pla de l'Envel·liment Actiu** i la seva aplicació als **districtes** segueixen un **bon ritme d'execució i desplegament**.
- ▶ **Creix** igualment el nombre de persones grans inscrites a **les activitats promogudes** des de les **Biblioteques i Centres Cívics**.

LÍNIA ESTRATÈGICA 3 . Les persones grans, el bon tracte i la defensa de la igualtat.

Avançar en el compromís de garantir el bon tracte a les persones grans i combatre la discriminació fent visible els estereotips, abordant les desigualtats i desenvolupant respostes adaptades a les persones grans que pateixen l'impacte de la crisi.

Objectiu General 1 Combatre la **discriminació** que afecta les persones grans fent visibles els **estereotips** i abordant les **desigualtats** i les barreres a l'exercici dels drets

Facilitar l'accés a les tecnologies de la informació i comunicació com a estratègia facilitadora per evitar la fractura digital

Accés informàtic als Casals i espais municipals de gent gran

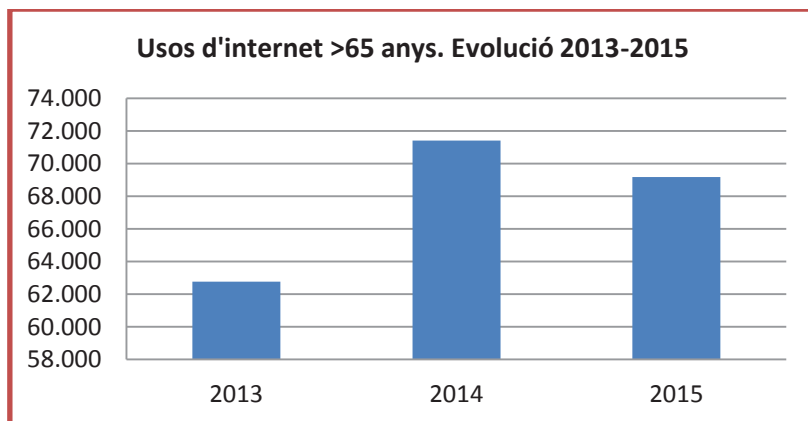
L'any 2015, l'Ajuntament de Barcelona comptava amb 35 aules informàtiques ubicades en els casals i espais municipals de gent gran, de les quals 29 estaven conveniades amb la Fundació "la Caixa". D'altra banda, amb la voluntat d'ampliar l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), es van instal·lar punts de connexió Wi-Fi en tots els casals i espais municipals de gent gran que no en tenien, de tal manera que, a finals del 2015, la cobertura de Wi-Fi dels 53 casals i espais municipals de gent gran va ser del 100%.

Alfabetització digital organitzats pel Consorci de Biblioteques

Dels cursos d'alfabetització digital organitzats pel Consorci de Biblioteques durant al 2015, han estat **1.886** persones inscrites majors de 60 anys el que significa una lleugera davallada del **6,26%** respecte a l'any 2014. Per tant, es pot afirmar que des de l'any 2013 aquest indicador ha experimentat una lleugera davallada progressiva.

Ús d'internet i ofimàtica a les Biblioteques municipals

Durant l'any 2015, pel que fa a les persones majors de 65 anys, el nombre d'usos ha estat de **69.187**, representant una lleugera davallada del **3,1%** respecte a l'any 2014. Si ho relacionem amb el **9,21%** de persones grans, que al 2015 ha fet ús d'internet i de les eines ofimàtiques, es pot observar una tendència a l'alça, si tenim en compte l'evolució del període 2013-2015, com mostra el gràfic 9:

Gràfic 15. Usos d'internet persones > 65 anys. Evolució 2013-2015. Font: IDESCAT

Altres iniciatives adreçades a facilitar la comunicació a les persones grans

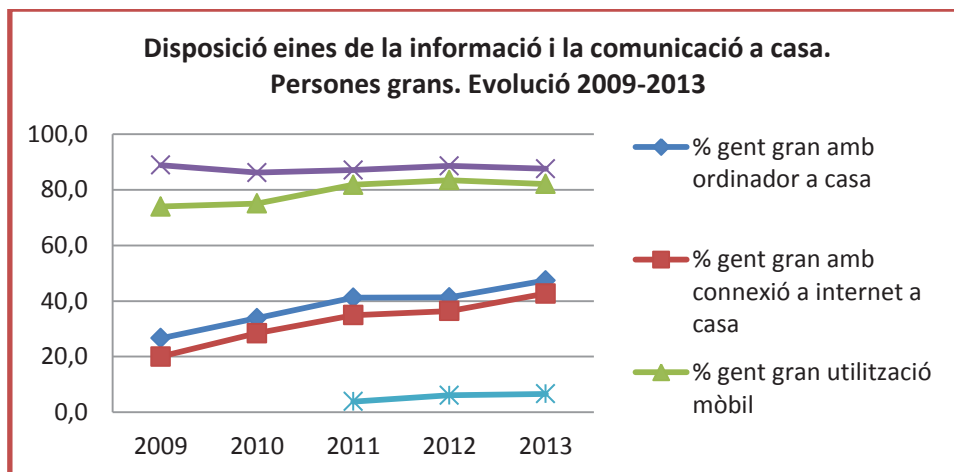
Al 2015, des del **Departament de Participació i associacionisme** han fet una iniciativa d'alfabetització digital, consistent en la realització de **2 cursos d'alfabetització digital** en el Casal de Barri de Can Clos i en el Casal de Barri de la Vinya que poden contribuir a que la ciutadania pugui fer ús dels canals digitals de participació. Tot i estar adreçats a la població en general (no específics per a la gent gran) són una iniciativa que pot facilitar la reducció de l'esclatxa digital.

Aquests resultats dels indicadors recollits per a la valoració del Pla Municipal per a les Persones Grans al 2015, s'han de correlacionar amb les dades que aporta "l'Enquesta de serveis municipals Internet". Des de l'any 2009, el percentatge de persones majors de 65 anys que tenen ordinador a casa, ha crescut de manera significativa i es situa en un 47,4%. També s'ha incrementat el percentatge que tenen connexió a internet a casa seva amb un **42,7%** al 2013. Així mateix, el percentatge de persones d'entre 65 i 74 anys que han utilitzat internet fa menys de 3 mesos era del **87,6%** l'any 2013. Per tant, aquestes dades suggereixen un augment en les possibilitats d'accés a cursos online d'autoaprenentatge. Actualment, no es disposa de dades pel 2015.

	2009	2010	2011	2012	2013
Percentatge de persones de 65 anys a 74 anys que ha utilitzat internet fa menys de 3 mesos	88,9%	86,2%	87,1%	88,6%	87,6%
Percentatge de persones de 65 anys a 74 anys que utilitza mòbil	74,0%	75,1%	81,8%	83,5%	82,1%
Persones de 65 anys i més que tenen ordinador a casa seva	26,6%	33,8%	41,2%	41,3%	47,4%
Persones de 65 anys i més que tenen connexió a internet a casa seva	20,0%	28,4%	34,9%	36,4%	42,7%
Persones de 65 anys i més que participen en alguna xarxa social a internet	Nd	Nd	3,8%	6,1%	6,6%

Taula 31. Evolució % afectació de esclatxa digital 2009-2013. Nd = No disponible. Font: IDESCAT "Enquesta sobre equipaments i ús de tecnologies de la informàtica i la comunicació a les llars de l'INE. 2013

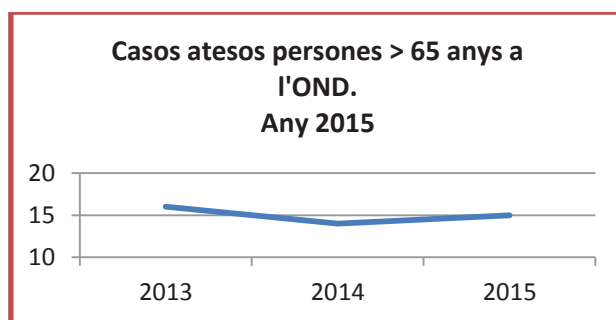
El gràfic que segueix mostra l'evolució entre els anys 2009 i 2013 d'aquestes dades, ja que no es disposa de dades pel 2014 i 2015.

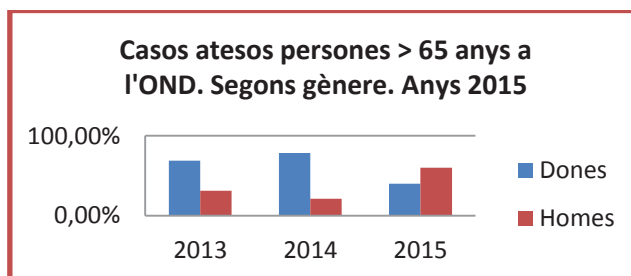
Gràfic 16. Evolució de la disposició d'ordinador i internet a casa per part de les persones grans. Evolució 2009-2013

Accions per promoure els Drets Humans, garantir la igualtat a tota la ciutadania i lluitar contra qualsevol forma de discriminació promogudes per l'Oficina per a la No Discriminació (OND)

Durant l'any 2015, el total de persones majors de 65 anys ateses a l'OND ha estat de **15** (1 persona més que l'any anterior). Pel que fa aquest grup d'edat representa un **3%** respecte el total de persones ateses a l'OND, dels quals el **40%** són **dones majors de 65 anys** i el **60%** són **homes** majors de 65 anys. Pel que fa a les dones, s'ha experimentat un davallada important respecte al 2014.

Gràfic 17. Casos atesos per l'OND persones >65 anys. Evolució 2013-2015

Gràfic 18. Casos atesos per l'OND persones >65 anys. Segons gènere. Evolució 2013-2015

Les demandes i motius principals pels quals les persones grans acudeixen a l'OND tenen a veure amb la vulnerabilitat del dret al respecte a la seva dignitat com a persona gran, a rebre un tracte digne: ser escoltats i informats degudament. Sovint són els familiars els que presenten la queixa pel tracte rebut i des de l'ONG es canalitza i gestiona aquest maltractament de caire institucional. Les majors incidències tenen a veure a temes bancaris, administració finques, temes mèdics, etc.

Altres accions de sensibilització promogudes des de l'OND han estat **2 xerrades preventives i de sensibilització que s'han desenvolupat als equipaments municipals amb una assistència total de 27 persones grans.**

Combatre estereotips per a eliminar les desigualtats socials des dels equipaments municipals

Formació i sensibilització sobre els drets de les persones del col·lectiu LGTBI. En relació tant a les accions promogudes des dels equipaments residencials municipals com als treballadors/es i persones usuàries dels equipaments que puguin rebre'n formació al respecte, al 2014 es va treballar amb les entitats del col·lectiu LGTBI els continguts d'aquestes formacions

Els equipaments municipals que, en el període 2014-2015, han fet formació en aquesta temàtica han estat la residència Francesc Layret, la residència Parc del Guinardó, la residència i apartaments tutelats Josep Miracle i els apartaments tutelats Pau Casals.

	2014	2015
Equipaments municipals que han fet formació LGTBI	2	3
Professionals formats	18	88

Taula 32. Formació LGTBI als equipaments municipals adreçats a les persones grans. 2014-2015

Projecte per a la desconstrucció d'estereotips i prejudicis de la gent gran des del CAGG

El Grup d'Igualtat i bon tracte del Consell Assessor de la Gent Gran ha iniciat els treballs per, responent a les propostes formulades en la IV Convenció de les Veus de les Persones grans, donar visibilitat a les persones grans en la seva diversitat, a través d'iniciatives que afavoreixin una imatge social de les persones grans que ajudi a posar fi al conjunt de prejudicis, estereotips negatius i discriminacions que pateixen per raó de la seva edat.

En aquest sentit, el Grup de treball està elaborant una estratègia de comunicació i sensibilització ciutadana participada, per desconstruir estereotips i prejudicis existents sobre les persones grans i reivindicant el seu dret a la diferència i a la igualtat i el bon tracte, amb especial atenció a col·lectius amb discriminació encreuada (dones grans i persones grans LGTBI i d'origen cultural divers).

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 1

Pel que fa al resultat global d'aquest objectiu es pot concloure que s'ha anat donant respostes orientades a eliminar la fractura digital i que la resposta ha estat satisfactòria. Tot i així i pel que fa al tema per combatre els estereotips cap al col·lectiu LGTBI és molt incipient i s'ha de continuar treballant.

Objectiu General 2 Avançar en la construcció de **respostes** adaptades a les necessitats i les aspiracions de les persones que pateixen els impactes de la **crisi**

Ajuts econòmics per compensar els efectes de la crisi per la pèrdua de capacitat adquisitiva de les persones grans que pateixen més vulnerabilitat

Aquest objectiu té a veure amb els recursos econòmics esmerçats per a donar resposta a les necessitats i anhels de les persones grans que pateixen l'impacte de la crisi.

Ajuts econòmics des dels CSS

Els ajuts econòmics d'inclusió social facilitades des dels CSS han experimentat un important creixement en el període observat.

Durant el 2015, s'han atorgat **1.819** ajuts per als Centres de Serveis Socials a persones majors de 65 anys, representant un **increment en el nombre d'ajuts del 55,47%** respecte al 2014 i un 226,93% en el període 2012-2015.

Així mateix l'import atorgat al 2015 ha estat **511.616,58€**, aquesta dada representa un **increment del 107,7% respecte** al 2014 i respecte al 2012 un 226,9%.

Sobre l'import total d'ajuts, el **7,08%** han estat destinades **exclusivament a les persones grans**, tot i així cal fer referència a que molts dels ajuts imputats a totals, reverteixen en nuclis familiars en els que estan presents també les persones grans i per tant també són beneficiàries.

	2012	2013	2014	2015
Nombre d'ajuts atorgats	---	23.643	28.390	34.303*
TOTALS				
Import econòmic TOTAL dels ajuts atorgats	---	4.939.078,10€	5.731.300,33€	7.223.698,40€*
Nombre d'ajuts atorgats a majors 65 anys	661	1.079	1.170	1.819
Import econòmic dels ajuts atorgats A majors 65 anys	156.487€	234.998€	246.306,25€	511.616,58€

Taula 33. Ajuts econòmics d'inclusió atorgats a les persones grans des dels CSS 2012-2015.

()Cal tenir en compte que, de la despesa total, no s'ha tingut en compte una partida extraordinària destinada a infants en situació de vulnerabilitat (nombre d'ajuts: 88.141 i import: 10.966.373,18 €).*

A la taula següent s'incorpora el desglossament segons conceptes i s'observa que destaca la destinada a **Habitatge Manteniment** s'han fet 768 ajuts per un import de 271.087,25€ (l'import mitjà és de 352€); segueixen els ajuts destinats a **Habitatge Allotjament** que s'han fet 321 ajuts amb un import de 131.857,11€ (l'import mitjà és de 410€); així mateix els ajuts destinats a temes relacionats amb la **salut** han estat 298 per un import de 64.956,46€ (l'import mitjà d'aquestes és de 217€).

	Nombre	Import
Alimentació	310	36.333,92 €
Escolar	1	280,00 €
Generals	23	3.130,72 €
Habitatge Allotjament	321	131.857,11€
Habitatge Manteniment	768	271.087,25€
Inserció Laboral	2	329,64 €
Lleure	7	395,80 €
Roba e Higiene Personal	14	972,22 €
Salut	298	64.956,46 €
Transport	75	2.273,46 €
	1.819	511.616,58 €

Taula 34. Ajuts econòmics destinats a persones majors 65 anys. Any 2015

Subvencions i despeses destinats a recursos específics

Tal i com queda reflectit a la taula següent es mostren les despeses econòmiques destinades a la gestió de tres recursos específics promoguts des del Departament de Gent Gran de l'Àrea; tant el SAUV com el Respir Plus s'han inclòs als apartats específics d'aquest mateix informe (*Línia Estratègica 2, Objectius 1 i 4 respectivament*) però s'ha volgut incloure'ls en aquest apartat destinat específicament a despesa econòmica.

	2013	2014	2015	%Variació 2013-2015
Import de les subvencions per cobrir els costos dels habitatges amb serveis	982.731,59	968.571,84	989.330,83	0,67
Pressupost executat SAUV	3.167.703,91	4.151.297,72	5.650.845,49	78,38
Pressupost executat Respir Plus	76.444,01	168.077,04	172.290,03	125,38%

Taula 35. Import de subvencions pels costos d'habitatges amb serveis. 2013-2015

Pel que fa a l'**import de subvencions** per a cobrir els costos **d'habitatges amb serveis** ha experimentat un lleuger increment del **0,67%** en el període analitzat 2013-2015. L'any 2015 es va publicar una nova convocatòria d'habitatges amb serveis, per adjudicar les noves promocions i renovar la llista d'espera que dona accés a tota la resta de vacants dels 1.206 habitatges amb serveis del que està compostat el parc actual. Els criteris d'accés per obtenir un habitatge amb servei són: Ser una unitat de convivència formades per una o dues persones de més de 65 anys, amb ingressos anuals inferiors a 2,5 IPREM (24.850,47 € per una persona; 25.619,04 € per a dues persones), estar inscrit en el Registre de Sol·licitants d'Habitatge amb Protecció Oficial de Barcelona, tenir una antiguitat en el padró de Barcelona de dos anys, no tenir cap habitatge amb propietat llevat de casos d'habitatges amb problemes d'accessibilitat, haver lliurat la sol·licitud de participació de la convocatòria i superar el test d'autonomia personal.

Les noves promocions que s'adjudicaran en breu són: Pere IV i Glòries al Districte de Sant Martí i Quatre Camins al Districte de Sarrià.

Pel que fa al **SAUV** el pressupost executat ha sofert un increment superior al 78% en el període 2013-2015. La despesa total del SAUV l'any 2015 ha estat de **5.650.845,49€**, un **36,12%** més que l'any 2014. Al cost final d'aquest servei se li ha de sumar el 30%, aproximadament, de l'aportació dels usuaris. Per tant, el servei tindria un cost final de **7.346.098,5€**.

Així mateix el pressupost destinat al **Programa Respir Plus** també ha experimentat un creixement molt elevat sent un 125,38% en el període analitzat.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 2

En l'actual situació de recessió econòmica la respostes des dels diferents serveis municipals a les necessitats identificades de les persones grans han cobert una part important, amb una despesa que s'ha incrementat considerablement respecte al 2015; tot i així s'ha de mantenir per tal d'evitar les desigualtats socials.

Objectiu General 3 Avançar en el **compromís** de garantir el **bon tracte** a les persones grans i d'eliminar els maltractaments

Avançar en el compromís de garantir el bon tracte a les persones grans eliminant els maltractaments a través de la sensibilització, la detecció i la intervenció

Amb aquest objectiu del pla es vol avançar en la garantia d'un tracte adequat per part dels serveis públics alhora que incidir en les situacions de maltractament que poden patir les persones grans més vulnerables i fràgils.

Mesura de Govern pel Bon Tracte

Aquesta mesura va néixer al 2013 amb la voluntat de respondre a la necessitat d'adequar les actuacions municipals a l'envelliment i creixement del grup de persones grans a la ciutat, i es fa des d'un enfocament que promogui el bon tracte, l'empoderament de les persones grans sobre els seus drets, deures i llibertats, la prevenció, la detecció i l'atenció a les persones grans que pateixen situacions de vulnerabilitat i en certs casos, algun tipus de maltractament.

Tot seguit es presenta la relació de les accions dutes a terme en el 2015, impulsades pel departament de Gent Gran:

La Mesura de Govern aprovada va finalitzar al maig del 2015 amb un **80%** de compliment de les línies d'actuació realitzades, de les que destaquem:

- Elaboració del nou protocol d'actuació adreçat a tots els serveis municipals.
- Posada en marxa d'un nombre important d'accions de sensibilització, informatives i divulgatives adreçades principalment a les persones grans i als professionals.
- Posta en marxa del Pla de Formació pels Professionals, formant al 100% de Direccions de CSS, Psicòlegs i el 50% plantilla de TS.
- Treball en xarxa entre els serveis socials bàsics amb els serveis de salut (primària i especialitzada), cossos de seguretat, justícia i altres institucions.
- Innovacions i treball col·laboració amb la detecció de situacions de risc en les actes de valoracions de dependència.

Cal seguir treballant per reconèixer les necessitats de les persones grans, oferint una mirada positiva de la vellesa i d'una etapa de la vida que pot reportar grans beneficis a la societat i una font d'oportunitats i reptes per les pròpies persones grans.

Cal seguir promovent accions orientades a combatre els prejudicis i estereotips fruits de l'edatisme i la percepció distorsionada de les persones grans com a subjectes passius, amb carències i en conseqüència, com a càrrega social que generen una clara infravaloració de la vellesa i un grau de tolerància excessiu davant de situacions que en qualsevol altre grup de població seria inadmissible.

Cal potenciar l'abordatge integral de les necessitats d'atenció de les persones grans entre en sistema de salut i de serveis socials per ser més eficaços i més sostenible el sistema d'atenció.

El futur sostenible de les necessitats d'atenció de les persones grans amb situació de dependència passa per la innovació tecnològica, la segmentació dels serveis orientats a la cobertura concreta de necessitats i el treball en xarxa entre els diferents sistemes públics d'atenció.

Atenció a les persones maltractades des dels Centres de Serveis Socials

Casos detectats

Durant el 2015 es van atendre 330 persones grans maltractades; respecte al 2014 s'aprecia un petit increment; de qualsevol manera es una dada que en el període observat 2013-2015 es manté amb una mitjana de 322 casos anuals. Fent un anàlisi per gènere són les dones grans (80%) que pateixen més maltractaments respecte als homes (20%).

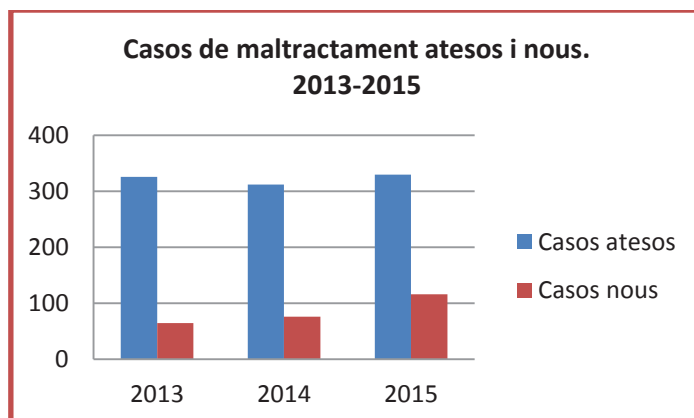
	2013	2014	2015
Totals	326	312	330
% Dones	83,44	82,69	81,82
% Homes	16,56	17,31	18,18

Taula 36. Persones grans ateses per maltractaments. Període 2013-2015. Font GSI

Igualment s'observa un increment del 52,63% dels casos detectats per primera vegada al 2015 (116) respecte al 2014 (76).

	2013	2014	2015	%Variació 2014-2015
Totals	65	76	116	52,63%

Taula 37. Persones maltractades detectades segons any en curs. Període 2013-2015. Font GSI

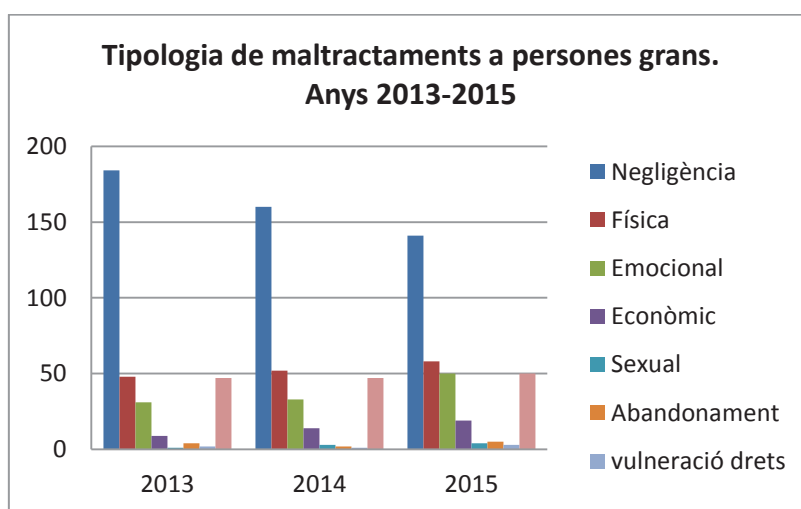
Gràfic 19. Casos de maltractament atesos i nous de persones grans. Període 2013-2015. Font: Departament de Gent gran.

L'edat és un factor de risc a l'hora de patir maltractaments. Sobre les dades analitzades, període 2013-2015, els percentatges confirmen la major incidència.

	2013	2014	2015
De 65 a 74 anys	20%	21%	23%
De 75 a 84 anys	36%	38%	39%
De 85 o més	44%	42%	38%

Taula 38. percentatge persones grans maltractades segons grup d'edat. Període 2013-2015.
Font: Departament Gent Gran

Pel que fa a la tipologia de maltractaments al 2015 destaca la vinculada a situacions de **negligència** amb un **34,84%** dels casos; la segueix el maltractament físic amb un 17,57% i l'emocional amb un 15,15%. La proporció és similar en els tres anys analitzats.

Gràfic 20. Nombre de maltractaments segons tipologia. Període 2013-2015.
Font: Departament de Gent gran.

Les dades posen de manifest la importància de la detecció de possibles situacions de maltractament. Durant el 2015 s'ha desplegat el Nou model d'atenció a les persones grans que pateixen maltractaments

També s'han treballat els **procediments específics** per a la detecció i la derivació dels serveis següents: casals de gent gran, Departament d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB), Guàrdia Urbana, Servei de Teleassistència i Servei d'Atenció a la Dependència (SADEP). Igualment s'ha treballat amb l'àmbit de Salut per definir un protocol específic d'actuació conjunta i en complementació.

Així mateix durant el 2015 s'ha dissenyat i desenvolupat el **Pla de Formació** per a la implantació del protocol als SSB, dirigit a les direccions, als treballadors/es socials i als psicòlegs/gues dels centres de serveis socials. Es van fer diferents edicions i encara falta per completar l'específica pels treballadors socials que es preveu pel 2016.

Perfil professional	Nombre edicions	Participants
Edició Direccions CSS	2	40
Edició Psicòlegs	1	28
Edició Treballadors socials	4	95
TOTAL	7	163

Taula 39. Formació protocol maltractament persones grans. Any 2015

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 3

Aquets objectiu, especialment adreçat les persones grans més vulnerables, posa en evidència la necessitat de continuar treballant en instruments i procediments que garanteixen les mesures protectores necessàries. Resta pendent molta feina en relació a l'abordatge dels maltractaments; com ara seguir formant fins arribar a la totalitat de la plantilla dels CSS, previst pel 2016 i 2017; protocol·litzar l'actuació de coordinació entre salut i serveis socials davant situacions de maltractament, millorar el coneixement del fenomen, aprofundir en el coneixement de les persones que exerceixen els maltractaments, entre d'altres.

Síntesi línia estratègica 3: s'incrementen els esforços orientats a combatre els factors generadors de desigualtats i de maltractes.

Les dades més rellevants d'aquesta línia són:

- ▶ Tot i que s'ha fet una **oferta formativa diversa**, des dels diferents equipaments municipals, **cal avançar** per que les persones grans disposin de la informació necessària que ha de contribuir a la igualtat d'oportunitats.
- ▶ Durant el **2015** s'aprecia una **davallada important en la demanda formativa sobre les eines d'ofimàtica i tecnologies de la comunicació**. Aquesta davallada no contribueix a disminuir el gap digital.
- ▶ Important **creixement** en la provisió **d'ajuts econòmics** a les persones grans econòmicament més vulnerable, tot i així cal continuar fent esforços per evitar el risc d'exclusió social.
- ▶ **Desplegament de mesures orientades al bon tracte** i respecte a la persona i l'edatisme, així **com increment en la detecció dels maltractaments des dels CSS**.
- ▶ S'inicia un **pla de formació intensiu i extensiu als professionals de l'atenció social** como fórmula per a la millora de la detecció i intervenció en situacions de maltractaments cap a les persones grans. Així mateix es **dissenyen protocols** i s'estableixen fórmules de **complementació entre serveis socials, salut i justícia** orientats a millorar la detecció de maltractaments a la gent gran.

LÍNIA ESTRATÈGICA 4. Les persones grans i la vida quotidiana a la ciutat. Avançar en les condicions d'accessibilitat i seguretat de l'espai públic, l'habitatge, l'entorn, el transport públic i la mobilitat en general, promovent el seu ús actiu, compartit i comú.

Objectiu General 1 Garantir l'accessibilitat universal i el disseny universal per a tothom, als espais i edificis públics, a l'habitatge, al transport públic i a la mobilitat en general, amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de la gent gran

Adaptació estacions metro i autobús com a mesura afavoridora de la qualitat de vida de les persones grans

Estacions de metro i autobús adaptades per a persones amb mobilitat reduïda

Pel que fa a les **estacions de metro** al 2015 es disposa de **122** estacions adaptades; el percentatge de cobertura ha estat del **87,76%**. Tres estacions es troben en obres. Pel que fa als **autobusos adaptats** el nombre és el mateix que l'any anterior 2014, es manté en **1.065** autobusos on tota la flota està adaptada.

Servei esporàdic de transport especial i servei fix

Cal esmentar que durant l'any 2015, s'han beneficiat d'aquest tipus de transport **4.725** persones, de les quals **3.166** són majors de 65 anys. Aquesta dada representa el **67%** del total de persones beneficiàries del servei.

Pel que fa a l'ús del **servei fix**, que acostuma a utilitzar-se per anar a centres de serveis socials especialitzats, centres de dia, sociosanitaris, etc. El nombre de persones que han fet ús d'aquest servei han estat **881**, de les quals **261** són persones majors de 65 anys (un **29,6%** del total de persones usuàries).

En relació a la **població amb discapacitat de més de 65 anys** que ha fet ús d'aquests serveis, s'ha de fer constar que el número de persones ha augmentat en un **16%** respecte al 2014, com també s'ha observat un augment de la demanda del servei fix de transport especial per anar a centres de dia de gent gran i centres d'atenció primària de salut i hospitals i necessitat de préstec de material ortopèdic.

Millora de l'accessibilitat i eliminació de barreres arquitectòniques per a les persones grans

El Programa d'adaptació funcional de la llar

Adreçat a persones grans i finançat per l'IMSS, durant el 2015 ha destinat 500.000€ al conveni signat amb l'Associació per la vida independent (AVI). L'any 2014 es va destinar la mateixa quantitat econòmica, pel que podem dir que entre el 2014-2015 s'ha invertit 1 Milió d'€ en l'adaptació d'habitatges per a persones grans.

A la taula següent es detalla la relació d'actuacions i imports per districte corresponen al 2015. Del total d'actuacions realitzades 533, destinades a arranjament han estat 212 actuacions i 321 actuacions destinades a productes de suport. El districte que més actuacions ha requerit ha estat l'Eixample (100) seguit de Sant Marí (80) i Nou Barris (76).

DISTRICTE	ACTUACIONS REALITZADES	Actuacions Arranjaments		COST ACTUACIONS
		Actuacions Productes de Suport		
CIUTAT VELLA	40	4		9.022,13 €
		36		22.373,84 €
SANTS-MONTJUIC	52	12		29.706,30 €
		40		27.636,86 €
EIXAMPLE	100	11		27.317,17 €
		89		59.752,41 €
LES CORTS	16	4		9.163,40 €
		12		7.933,07 €
SARRIÀ-S. GERVASI	21	1		2.180,92 €
		20		11.474,97 €
GRACIA	48	7		16.779,54 €
		41		25.174,13 €
HORTA-GUINARDÓ	33	12		26.519,23 €
		21		13.152,71 €
NOU BARRIS	76	24		54.399,92 €
		52		33.693,69 €
SANT ANDREU	33	7		17.955,64 €
		26		16.698,63 €
SANT MARTI	80	19		45.792,32 €
		61		36.695,24 €
ANUL-LATS	34	5		2.126,03 €
		29		4.523,40 €
TOTAL	533	106		240.962,60 €
		427		259.108,95 €
COST TOTAL EXECUTAT				500.071,55 €

Taula 40. Programa adaptació funcional de la llar. Actuacions i despeses segons districte. Any 2015

Millora de l'accessibilitat, a càrrec del Consorci de l'Habitatge

L'import específic adreçat a les persones majors de 65 anys durant el 2015 ha estat 5.613.540,82 (371.348,49€ al 2014) , destinats a la **instal·lació d'ascensors**, afavorint un total de 1.742 habitatges (268 al 2014). Pel que fa a la **supressió de barreres** s'han destinat **438.241,31€** que ha permès una millora en les condicions en **271** habitatges.

Com es pot veure a la taula següent, hi ha hagut un increment exponencial en les dues actuacions (instal·lació d'ascensors i supressió de barreres):

	2014		2015		Variació 2014-2015	
	Habitatges	Pressupost	Habitatges	Pressupost	Habitatges	Pressupost
Instal·lació d'ascensors	268	371.348,49€	1.742	5.613.540,82€	1.474	5.242.192,33€
Supressió de barreres	47	4.000€	271	438.241,31€	224	434.241,31€

Taula 41. Millores accessibilitat Consorci de l'Habitatge 2014-2015

Els motius d'aquests grans increments són, d'una banda, perquè l'any passat es va posar en marxa una campanya de difusió de la convocatòria d'ajuts a la rehabilitació i, de l'altra, al 2015 es va disposar de majors recursos pressupostaris.

Habitatges amb serveis per a gent gran

Al 2015 hi havia en funcionament **1.206** habitatges, el mateix nombre que l'any 2014 ja que no s'ha inaugurat cap promoció sinó que s'ha gestionat la nova convocatòria per atorgar els nous habitatges al 2016 i 2017. D'aquests pisos en funcionament hi ha un total de **1.334** persones residents. En els habitatges hi viuen el **95%** de les persones grans soles, però hi ha un petit percentatge de matrimonis.

Els avantatges d'aquests equipaments, gestionats per l'Àrea de Drets socials inclouen: serveis d'atenció directa (personal) i indirecta (teleassistència); integració en la vida del barri; estan destinats a les persones grans amb menys recursos econòmics i reuneixen unes condicions d'adaptabilitat i seguretat òptims.

	2014	2015
Habitatges en funcionament	1.206	1.206
Habitatges en procés de construcció i adjudicació	178	178
Altres promocions en projecte	193	193

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 1

Del conjunt d'accions previstes com a resposta a l'objectiu orientat a Garantir l'accessibilitat a les persones grans es desprèn que s'assolí parcialment i convé donar-li major impuls pel 2016.

Objectiu General 2 Avançar en les condicions de **seguretat** de l'espai públic, habitatge i entorns, transport públic i mobilitat en general

Afavorir la mobilitat en l'espai públic per tal de permetre l'accessibilitat i la seguretat en l'ús dels espais en general

Accions promogudes des de la Direcció de Prevenció, seguretat i mobilitat

Durant l'any 2015, el nombre d'accions formatives i de sensibilització per a promoure la seguretat a l'espai públic, habitatges i entorns de proximitat, transport públic i mobilitat han estat **68** (representa un augment del **21,42%** respecte a l'any 2014). Aquestes accions es concreten entre d'altres en xerrades informatives desplegades als casals i equipaments de la gent gran, centres cívics, etc.

Valoració de les condicions de seguretat per part de les persones majors de 65 anys

Al 2015 el Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya va publicar els resultats de l' **Enquesta de seguretat pública de Catalunya**, en una **edició especial sobre les persones grans**. L'enquesta es va realitzar entre els mesos d'octubre i novembre del 2014 sobre una mostra de 2.000 persones majors de 65 anys a nivell de tot Catalunya. Els principals resultats han estat:

- Sobre l'evolució de delictes i faltes penals conegudes per la Policia de Catalunya, s'incrementa al 2014 en el cas de les persones grans (100,75% al 2013 vers 102,18% al 2014), mentre que decreix els delictes sobre el total de la població (100% al 2013 vers 87,74% al 2014).
- L'afectació psicològica associada a la victimització és més elevada en les persones grans que en la resta de població.
- Al voltant del 10% de les persones grans enquestades consideren que en general, reben un tracte entre malament i molt malament per part de la societat.
- Més del 20% de les persones grans enquestades de Barcelona tenen una percepció de rebre maltractaments entre malament i bastant.
- El 0,4% a Barcelona front un 4,3% a Catalunya de les persones enquestades coneixen algun cas de maltractament i d'aquestes el 54% ho consideren bastant greu i un 26% molt greu.
- El 0,8% informen haver estat maltractades i el 2,1% persones en risc de patir maltractament
- Només el 9,8 % ho denuncia a la policia; en el 90,2% NO ho denuncien
- Comuniquen als serveis institucionals (sanitat, serveis socials, policia, jutjat): El 27,1% quan es tracta d'una negligència; el 22,4% quan són delictes de patrimoni; el 26,5% quan abusos i amenaces físiques; només el 13,8% en cas d'abús psicològic.

Les persones grans poden, en funció de la seva situació de dependència o mobilitat, veure sensiblement reduïdes o limitades les seves relacions socials, cosa que no afavorirà el seu sentiment de seguretat. És a dir, si es tenen en compte tots aquests factors (edat, probable aïllament social), la seguretat subjectiva és un factor clau en les persones grans i s'ha de tenir present i prestar li l'atenció deguda per mantenir-la dins de límits que els permetin dur a terme les seves activitats quotidianes amb normalitat.

Des del Departament d'Interior de la Generalitat s'ha posat en marxa el **Pla integral de seguretat de les persones grans en el període 2015-2018**, en el que es fa pales sobre la necessitats d'establir mecanismes de col·laboració i coordinació eficaços entre totes les institucions i agents socials per tal d'aconseguir que el resultat global de la intervenció de tots constitueixi un servei de la màxima qualitat per a les persones grans.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 2

Tot i que les dades recollides sobre les diferents accions i campanyes promogudes per l'Ajuntament i tenint en compte els resultats de l'enquesta, edició especial per a les persones grans, sobre les condicions de seguretat publicades al 2015, cal avançar en les millores necessàries per a reforçar les condicions de seguretat de l'espai públic, fent un entorn cada cop més acollidor cap a les persones grans.

Objectiu General 3 Promoure un **ús actiu, compartit i comú** dels espais públics, habitatges i entorn, i transport públic i mobilitat

Ús actiu i compartit dels espais públics

Parcs i espais que disposen d'un circuit gimnàstic lúdic adaptat a les persones grans

Durant el 2015 el nombre de circuits ha augmentat en 8 passant de 27 a 35. Són circuits gimnàstics dissenyats especialment per promoure la salut de les persones grans, ajudar-los a mantenir una activitat física adequada a les seves condicions i promoure l'hàbit de moure's i fer exercici físic d'una manera regular.; En algunes d'aquestes instal·lacions hi ha servei de dinamització o activitats dirigides a càrrec de professionals de l'esport.

	2013	2014	2015
Nombre Circuits gimnàstics	20	27	35

Taula 42. Circuits gimnàstics adaptats a la gent gran 2013-2015

Espais per l'exercici físic i salut a l'aire lliure

A través del programa "**Activa't**" L'any 2015, el nombre d'espais lliures on es practiquen activitats físiques han estat **16** i el nombre d'inscrits majors 65 anys a les activitats físiques han estat **895** (107 més que l'any 2014). Això significa un **59%** dels usuaris del servei majors de 65 anys, lleugerament inferior al percentatge del 2014, en que la proporció de gent gran sobre el total d'usuaris va ser del 69%. El percentatge de dones i d'homes usuaris, pel 2015 va ser del **87%** de dones i el **13%** d'homes i el 2014 va ser del 86% i 14% respectivament. Per tant, és un servei que es manté força estable en el temps.

Programa "Activa't"	2011	2012	2013	2014	2015
Nombre Total de persones inscrites	840	1.123	1.255	1.333	1.296
Nombre de persones inscrites >65 anys	-	-	-	788	895
Nombre d'espais a la ciutat	11	13	13	16	16

Taula 43. Programa Activa't. 2011-2015

Beneficiaris de la Targeta Rosa

A finals del 2015 hi ha 246.725 Targetes Rosa en circulació, de les quals, un 88,6% corresponen a persones majors de 60 anys i més i l'11,4% a persones amb discapacitat.

Pel que fa a les persones majors de 60 anys, s'aprecia un descens sostingut d'usuaris de la Targeta Rosa entre el 2012 i el 2015, d'un -3,58%. Si mirem per modalitats, s'aprecia un decrement més accentuat en la modalitat gratuïta.

S'ha de fer notar que durant el 2015 s'han dut a terme correccions en el barem d'accés. Tot i així, mirant l'evolució del 2015 (Gener-Novembre), continua el decrement en el total de targetes per a persones majors de 60 anys en la modalitat gratuïta, per contra d'un lleuger increment en la modalitat reduïda.

	Febrer 2012	Febrer 2013	Febrer 2014	Gener 2015	Nov 2015
TOTAL TARGETES	251.312	250.669	247.657	245.990	246.725
Persones amb discapacitat	24.160	24.989	26.156	26.990	28.117
Persones >60 anys	227.152	225.680	221.501	219.000	218.608
▪ Modalitat gratuïta	100.087	98.138	94.352	92.531	91.605
▪ Modalitat reduïda	127.065	127.542	127.149	126.469	127.003

Taula 44. Persones majors de 60 anys beneficiàries de Targeta Rosa. 2011-2015.

Font: Informe Targeta Rosa. Novembre 2015. Gabinet tècnic de programació. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

	Febrer 2012	Febrer 2013	Febrer 2014	Gener 2015	Nov 2015
TOTAL TARGETES	227.152	225.680	221.501	219.000	218.608
Persones >60 anys					
▪ Homes	86.479 (38,1%)	86.082 (38,1%)	84.571 (38,2%)	83.720 (38,2%)	83.740 (38,3%)
▪ Dones	140.673 (61,9%)	139.598 (61,9%)	136.930 (61,8%)	135.280 (61,8%)	134.868 (61,7%)

Taula 45. Persones majors de 60 anys beneficiàries de Targeta Rosa. 2011-2015.

Font: Informe Targeta Rosa. Novembre 2015. Gabinet tècnic de programació. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 3

La promoció d'activitats i circuits oberts a l'aire lliure que incorporin a les persones grans s'estan incrementant respecte a les dades del 2014.

Pel que fa a les targetes rosa per al grup d'edat de majors de 60 anys amb dificultats de mobilitat, tot i que les millores introduïdes en el barem d'accés, convé anar avançant.

Síntesi línia estratègica 4: Manteniment de la tendència a facilitar l'accessibilitat de la gent gran al seu entorn

Les dades i conclusions més rellevants d'aquesta línia són:

- ▶ Es continua amb la millora en l'accessibilitat mitjançant la progressiva adaptació de tot el transport públic; tot i així cal avançar en el servei esporàdic de transport especial.
- ▶ S'incrementen els esforços en l'adaptació dels habitatges per a la gent gran, tal i com demostren les dades facilitades.
- ▶ S'augmenta el nombre d'accions formatives i de sensibilització orientades a promoure la seguretat a l'espai públic.
- ▶ L'oferta tant formal com informal d'espais per l'exercici físic i salut a l'aire lliure, s'està consolidant, i diversificant arreu del territori, sent les dones les participants majoritàries de les mateixes.
- ▶ Les millores en el barem d'accés a la Targeta Rosa, introduïdes al 2015, han permès un increment de persones usuàries, tot i així cal tenir en compte que les dades sociodemogràfiques apunten cap a un increment cada vegada superior de persones majors de 65 anys.

4.

VALORACIÓ DEL PLA ANY 2015

El Pla Municipal per a les Persones Grans 2013-2016 recull les línies estratègiques, els objectius i les principals actuacions que l'Ajuntament de Barcelona adreça a les persones grans durant aquest període. La població de persones grans a la ciutat és molt diversa. El Pla es proposa promoure oportunitats i respostes davant la diversitat d'envelliments a la ciutat de Barcelona.

En aquest tercer informe i després de tres anys d'aplicació del Pla, es vol **presentar una anàlisi** (producte d'una sessió plenària de contrast realitzada amb tots els operadors del Pla), que va més enllà dels resultats del seguiment del Pla estrictament, els quals ja queden recollits en la valoració final de cada línia estratègica, **per tal d'aportar reflexió i elements de treball de futur.**

LES PERSONES GRANS COM A PROTAGONISTES ACTIUS A LA CIUTAT

Pel que fa a **promoure la participació, l'intercanvi d'experiències, la coresponsabilitat, la diversitat i el compromís social de les persones grans** els resultats del Pla confirmen una **creixent participació** de les persones grans, ja no solament a través de la xarxa d'entitats que conformen els diferents òrgans de participació institucionals, com ara el Consell Assessor de la Gent Gran, sinó també com a voluntaris en grups, entitats veïnals i associacions culturals dels barris. A més d'un voluntariat centrar en la solidaritat i ajuda als altres, està augmentant també una posició més proactiva, es tracta d'un voluntariat col·laboratiu i prepositiu, aportant iniciatives i fins tot organitzant-les.

La participació de les persones grans com a protagonistes actives a la ciutat es posa de rellevància, no solament com a consumidors d'activitats, sinó per la seva participació **directa en les nombroses accions vers la comunitat**. Es fa referència tant aquelles que es promouen des dels casals de gent gran com equipaments de proximitat, com d'altres nombroses iniciatives que, en el marc dels diversos projectes, equipaments i accions comunitàries del territori, es duen a terme.

Les persones grans demanden, amb més intensitat, que la seva participació impliqui un **rol més actiu en la presa de decisions i disseny dels serveis**. El Consell Assessor de la Gent Gran es consolida no només com a òrgan de participació institucional, sinó també, com a motor de la participació de les persones grans de la ciutat.

La participació de les persones grans en organitzacions específiques es va reduint continuadament (no hi ha relleu generacional), en canvi les persones grans participen cada cop més en organitzacions formals o no formals de tots tipus. Tot apunta que les noves persones grans, tenen **noves formes d'envellir i participar**. Igualment cal continuar afavorint accions per **promoure espais de participació de les persones grans que necessiten atenció o cures de forma continuada**.

Es constata el **decreixement en els darrers anys de la participació formal o reglada** (mitjançant òrgans institucionalitzats com els Consells de participació, Comissions de gent gran de Districte, etc.) per contra del creixement continuat de la participació informal via accions autoorganitzades, a nivell comunitari, etc...

- A nivell territorial, de Districte, també es considera que s'ha de repensar la funció i el paper dels Consells/Comissions/Grups de treball de gent gran i tenir en compte també, que hi ha diferències entre els territoris a nivell d'organització de la participació de les persones grans, de gestió dels equipaments de gent gran, etc.
- S'assenyala també el fet que la participació social institucionalitzada moltes vegades es polititza, així com el fet que cal tenir en compte que la participació requereix també una devolució, és a dir, retornar allò discutit, apuntant cap a la co-producció de les polítiques públiques. Cal empoderar les persones grans.
- S'assenyala també la necessitat de que la participació sigui més diversa i plural i afavorir els espais que facilitin la participació. Cal una millora dels processos i dels continguts de la participació. Cal repensar quin tipus de participació per a les persones grans volem i, a partir d'aquí, fer una estratègia tenint en compte els principis de la participació informal o no institucionalitzada com a motor de canvi i transformació de la participació formal.

La participació de les persones grans no es dóna només en espais exclusivament adreçats a les persones grans sinó també als Centres cívics, biblioteques, espais esportius, etc.

Finalment, s'assenyala també el factor de la sobreocupació/sobrecàrrega de moltes persones grans, amb l'encàrrec de cuidar de familiars dependents, dels néts, fer tasques de voluntariat, etc.

Pel que fa a **promoure l'accés i la qualitat de la informació**, la rellevància de l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació, confirma la **voluntat del col·lectiu per integrar-se de manera efectiva en la societat de la informació i en prevenir o disminuir el gap digital** entre l'actual generació de persones grans i les més joves. Les accions formatives i de difusió que s'organitzen des de casals, espais de gent gran, biblioteques i altres recursos municipals fan ressò d'aquest interès i de la voluntat de les persones grans per mantenir-se vinculades i integrades a la societat actual.

En aquesta mateixa línia s'observa l'existència de **dispersió de la informació**, així com dificultats d'accés a la mateixa per part de les persones grans. Cal **progressar i millorar les tècniques i suports** específics, responen als requeriments de comprensió i lectura fàcil i per altra banda, facilitar l'accés a la informació tenint en compte diversos canals de comunicació. En aquest sentit és necessari ampliar aquests canals, difonent la informació també en llocs informals de la vida de la ciutat, tot i tenint en compte que als casals i equipaments municipals no accedeixen la majoria de les persones grans.

També es planteja la participació en les xarxes socials com un nou canal d'informació. Però novament aquí cal tenir en compte les possibles dificultats d'accés de les persones grans.

Pel que fa al **treball en xarxa i cooperatiu** realitzat entre els diferents àmbits de l'Ajuntament, sistemes de serveis que treballen amb les persones grans, així com agents socials del territori, queden recollits en aquest pla i no solament fan referències a projectes o accions més emblemàtiques sinó iniciatives diverses i projectes innovadors.

LES PERSONES GRANS, EL BENESTAR I LA SALUT

Pel que fa a **garantir l'accés universal a uns serveis socials bàsics de qualitat** i per tal d'aconseguir el reconeixement dels drets de les persones grans, la promoció de l'autonomia personal ha estat un principi bàsic del Pla. Les dades referides al 2015 indiquen que un **40,11%** de persones **majors de 65** anys de la ciutat **han rebut atenció social** (serveis i prestacions diversos, no tenint en compte els habitatges amb serveis ni residències municipals). El grup d'edat **major de 75 anys** ha estat el més atès pels serveis socials bàsics, ja que amb l'edat creixen les dificultats en mobilitat i autonomia personal. Per altre banda, la reducció dels espais de relació social i altres factors de vulnerabilitat, fan que les persones grans requereixi més atencions que la resta de la població.

Així mateix s'ha desplegat una despesa molt destacada en ajuts econòmics, superior a anys anteriors; tanmateix el servei de Teleassistència ha suposat uns increments molt importants. Tots aquests serveis i prestacions faciliten que la persona gran pugui preservar la seva autonomia personal en el seu domicili.

Per altra banda i des de la mirada de la equitat es posa de relleu una línia de **detecció i atenció de situacions de major vulnerabilitat social** que tot i la recessió econòmica, les persones grans s'atenen en la seva diversitat en funció de les necessitats específiques, especialment pel que fa a diferències en quan a contextos econòmics. **Ciutat Vella** és el Districte amb un percentatge superior de persones grans en atenció oberta, seguida de **Nou Barris i Sant Martí**, degut principalment a situacions de precarietat. Les **dones** tenen major presència en els contextos d'atenció social, ja no solament perquè constitueixen un grup poblacional més nombrós, sinó perquè els ingressos i pensions són més baixos; així mateix cal fer esmena a que són les dones més tendents a demanar i acceptar l'ajut i el suport.

Cal constatar que, pel que fa a l'atenció de les persones grans a casa seva mitjançant els serveis d'atenció domiciliària, de competència municipal, es pot considerar que hi ha una cobertura suficient a nivell d'oferta pública. Fora bo disposar de dades i tenir en compte que més enllà de la cobertura pública, hi ha una diversitat d'oferta privada.

També s'assenyala la necessitat **avançar envers la integració dels serveis socials bàsics d'atenció al domicili amb els serveis de salut**. S'hi ha anat avançant però encara queda feina a fer.

Pel que fa als serveis residencials, centres de dia de competència no municipal, es constata que l'Ajuntament està cobrint les necessitats que altres Administracions no cobreixen.

Pel que fa a **la perspectiva de gènere**, caldrà continuar aprofundint en desagregar les dades de seguiment del Pla i dels serveis per gènere. També s'assenyala tenir en compte la precarietat laboral d'algunes professionals del SAD.

Pel que fa a **l'adequació i l'especificitat dels serveis** s'apunta a que cal pensar en les necessitats a mig-llarg termini. Posar-se un horitzó a 5-10 anys, per a poder construir els serveis i poder donar resposta a les necessitats, estant amatents també a iniciatives comunitàries de la ciutadania, que s'autoorganitza per afrontar el futur a nivell d'habitatge (cooperatives), altres serveis comuns, etc... Això ajudarà també a poder lluitar contra l'aïllament. Conèixer quines iniciatives hi ha i explorar possibilitats i línies de suport a nivell de finançament o d'altres.

Tenir en compte també que, pel que fa a nivell d'oferta d'activitats i serveis, es denota que hi ha fragmentació entre els serveis de promoció i d'atenció, així com certa descoordinació pel que fa a l'oferta de serveis, especialment de promoció: centres cívics, casals de barri, equipaments esportius, casals i espais de gent gran, etc...(per exemple: classes de ioga que es fan als centres esportius municipals però també als centres cívics). Es considera que hi hauria d'haver una línia més coherent i es proposa una sistematització del treball transversal, identificant els punts de solapament d'activitats, etc. per a poder racionalitzar l'oferta¹.

En concret, pel que fa als equipaments esportius municipals, s'assenyala que hi ha encara poques activitats específiques per a les persones grans (el 25% dels abonats són persones grans) i s'observa també que haurien de ser llocs més càlids i més econòmics. Finalment, es valora també incrementar els circuits i activitats per aquest col·lectiu als parcs i les platges.

Pel que fa al **paradigma de l'envelliment actiu** l'èxit del programa constata l'interès de les persones grans pels recursos preventius i de promoció i sobre tot per mantenir la seva autonomia personal. Així ens ho indiquen també la creixent participació en les activitats físiques i esportives a la ciutat, així com en circuits i espais a l'aire lliure. Cal avançar en un enfocament més clar de l'envelliment en el cicle de vida, especialment per a més de 50 anys, que reflecteixi la diversitat de persones grans i les diferents formes d'envellir.

L'eix territorial relacionat amb la diversitat de territori de la ciutat, tant des del punt de vista poblacional com de context, es posa de manifest en el desplegament del *Pla de l'envelliment actiu* que ha desenvolupat una oferta amplia a tota la ciutat per promoure la salut de les persones grans, així com també l'acció de proximitat que s'ha realitzat ja no solament des dels Casals de Gent Gran sinó des dels Centres Cívics i altres equipaments cívics i culturals que han treballat amb les persones grans. Cal destacar com a projecte molt rellevant el desplegament de "Radars" en cada territori, clau en la implicació comunitària en la detecció de situacions de vulnerabilitat (soledat i aïllament social) de les persones grans.

Pel que fa al **suport a les famílies**, enteses com a capital social, ha estat una de les prioritats del Pla. En el moment actual, les famílies estan esdevenint un pilar fonamental. D'una banda les persones grans amb els seus ingressos regulars i amb una experiència generacional de contenció de la despesa i de promoció de l'estalvi està pal·liant els efectes de la crisi en generacions més joves. Per altre banda, precisament per aquest esforç de les famílies, el Pla constata l'èxit de tots els projectes i recursos relacionats amb l'atenció i el suport a les famílies cuidadores, com ho demostra el projectes de la xarxa de Famílies cuidadores, o d'altres serveis com és el cas de l'oferta de places temporals de "Respir", que ha donat un suport important per descarregar les funcions de cura. Cal continuar donant suport al rol i la funció de les persones cuidadores tant des dels serveis socials com conjuntament amb els serveis de salut.

¹ "Orientacions per a promoure noves oportunitats davant la diversitat d'envelliments de Barcelona Ciutat". Departament de Planificació i Processos. Any 2015

LES PERSONES GRANS, EL BON TRACTE I LA DEFENSA DE LA IGUALTAT

Pel que fa al **compromís amb el bon tracte** i en relació a millorar i potenciar la presa de consciència entre les pròpies persones grans pel que fa als maltractaments es planteja seguir treballant i augmentar els programes i la sensibilització i l'empoderament en temes de drets, maltractaments, etc. de les persones grans. Igualment es proposa incorporar el gènere com a factor de risc i aprofundir en la mirada de gènere: el 80% de les persones grans que són víctimes d'algun maltractament són dones. I tenir en compte que, a més edat, més risc d'aïllament i de dependència.

Pel que fa a **combatre la discriminació** del col·lectiu LGTBI, s'observen petits avenços en la línia de la sensibilització (formació iniciada en els equipaments municipals destinats a les persones grans) però s'apunta a la necessitat de continuar avançant en la conscienciació per visibilitzar la diversitat.

Pel que fa a **minvar el gap digital sobre les TIC**, cal repensar l'oferta actual orientada a les persones grans

- Tot i que qui ha volgut aproximar-se a les TIC ho ha pogut fer, es planteja si s'està arribant a tot el grup de les persones grans. Caldria reorientar, si cal, l'oferta formativa per arribar a tothom, fins i tot a aquelles persones grans que actualment puguin tenir manca d'interès per formar-se. Plantejar-se també donar continuïtat a la formació (tutories). En aquesta línia també plantejar-se el cost d'alguns cursos d'alfabetització digital per a persones grans.
- Tot això per evitar en la mesura del possible el gap digital, tot i sabent que en els darrers anys s'han fet iniciatives per a la seva reducció (eines intuïtives, gent gran amb experiències digitals, etc.).

Pel que fa a la **defensa de la igualtat de les persones grans**, es planteja si calen equipaments exclusius destinats a una minoria o un model intergeneracional. Es valora positivament el contacte intergeneracional però també es planteja la importància de disposar d'equipaments d'ús exclusiu per a les persones grans. En tot cas, aquest replantejament ha de passar per una reflexió sobre els valors que han de regir els objectius i finalitats dels equipaments municipals.

Pel que fa a **les respostes adaptades davant la crisi**, l'impacte de la crisi accentua les desigualtats socials i en el grup de les persones grans també es ressenten. Segons dades d'entorn, més del 20% de les persones majors de 60 anys disposen d'uns ingressos mensuals inferiors a 532€. Des de l'Àrea, i pel que fa al 2015, s'ha incrementat en més del doble la despesa destinada a juts socials, l'import majoritari ha estat relacionat amb temes d'habitatge (allotjament i manteniment) i despeses sanitàries. Continuen sent els districtes més vulnerables els principals receptors.

La retallada pressupostaria vinculada a la Llei de dependència ha repercutit amb força en la despesa relacionada a recursos específics destinats a les persones grans i als seus cuidadors, tal i com ha estat el cas del SAUV, Respir i Respir Plus a l'estiu.

LES PERSONES GRANS I LA VIDA QUOTIDIANA A LA CIUTAT

Pel que fa a l'**accessibilitat per a una ciutadania activa** i pel que fa al transport públic es planteja la importància del nou **pla d'accessibilitat**, ara en procés de definició, que contempli les particularitats específiques de les persones grans.

Igualment es proposa un augment de recursos per al servei de **transport especial** en relació a l'augment de la població amb discapacitat de més de 65 anys.

En la línia de la millora es planteja facilitar cadires de rodes a les persones grans en els museus així com també la implantació del projecte "*Puja'm, baixa'm*" als barris de muntanya.

Es suggereix adaptar el model de "*camí escolar per nens i nenes*" a les necessitats específiques de les persones grans, fent una ciutat més amigable i accessible, per exemple: camí al CAP, camí al mercat, camí a les biblioteques, camí als centres esportius, etc.).

Pel que fa a **facilitar la mobilitat i l'accés a l'habitatge** es planteja la importància d'incrementar la despesa destinada a l'adaptació dels habitatges de les persones grans promogut per l'IMSS (es preveu aquest increment pel 2016), així com millorar els ajuts en l'accessibilitat promoguts des del Consorci de l'Habitatge:

- Fins ara només hi havia ajuts per a millorar la part externa de l'habitatge (replà, escales, ascensors, etc.). A partir del 2016 es preveu donar ajuts per a reformes a l'interior dels habitatges i també es contempla incorporar un servei de mediació en els ajuts destintats a la instal·lació.
- Els ajuts destinats a la rehabilitació han de tenir en compte els recursos econòmics de les persones grans sol·licitants.

Es valora adequat augmentar els ajuts per pal·liar la "**pobresa energètica**" i que arribin a les persones grans.

En relació als **habitatges amb serveis**, tot i que és un servei molt bé valorat, caldria revisar i ajustar la quota de l'aportació per part de la persona resident; així mateix es suggereix que en el barem d'accés es pugui incloure un criteri relacionat amb l'accessibilitat del sol·licitant (es a dir que es tingués en compte els barris amb fortes barreres arquitectòniques i orogràfiques que impedeixen l'accessibilitat de les persones grans). També s'ha de tenir en compte que les persones grans acusen molt els canvis de domicili, per aquest motiu es planteja també es tingui en compte l'assignació d'habitatges amb serveis segons criteris de proximitat a l'habitatge d'origen.

Es planteja poder incorporar altres models d'habitatge, promoure habitatge compartits entre persones grans com per exemple el model de Dinamarca o l'experiència del projecte "*Compartim pis*" actualment en funcionament al districte de Sants.

Per acabar cal fer un esment especial a la voluntat expressa del Pla d'actuar de manera **transversal**. Aquest mateix informe és el resultat de les aportacions de tots els operadors rellevants que des dels Districtes i des de les diverses Àrees municipals operen en l'àmbit d'atenció i de promoció de la gent gran, ja sigui de manera específica o en contextos poblacionals més amplis.

Així mateix volem ressenyar que en el marc de **la recerca**, l'objectiu de tenir un **coneixement actualitzat** de les persones grans s'ha aconseguit, tant a través de l'anàlisi de les dades del padró municipal , com de l'Enquesta de "Condicions de vida de la ciutat", l' enquesta anual de Serveis Municipals (òmnibus) entre d'altres, a més de recerques concretes, promogudes amb Universitats i relacionades amb temes més específics com ara: *El temps de les persones grans*, o sobre el model sociocultural la recerca *"Orientacions per a promoure noves oportunitats davant la diversitat d'envelliments de Barcelona Ciutat"* han aportat dades i anàlisi qualitatiu.

5.

ANNEXOS

ANNEX 1. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DEL SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA

▶ **Grup Motor:**

- Departament de Gent Gran
- Departament de Planificació i Processos
- Departament de Recerca i Coneixement
- Departament de Participació Social
- Institut Municipal de Serveis Socials

▶ **Taules tècniques transversals de l'Àrea Drets Socials.** Composada per:

- Departament de Comunicació QVIE
- Departament de Participació Social
- Departament de Gent Gran
- Departament de Recerca i Coneixement
- Direcció d'Immigració Interculturalitat i Acció comunitària
- Direcció del Programa temps i Qualitat de Vida
- Direcció del Programa de Dona
- Direcció del Programa de Drets Civils
- Direcció del Programa de Salut
- Institut Barcelona Esports
- Institut de Persones amb Discapacitat
- Institut de Serveis Socials

▶ **Taula de Ciutat.** Composada per:

- Consorci de Biblioteques de Barcelona
- Departament d'Espai Públic
- Direcció de Comunicació i Participació Ciutadana
- Direcció de Participació Ciutadana i Associacionisme
- Hàbitat Urbà
- Institut Municipal de Parcs i Jardins
- Prevenció, Seguretat i Mobilitat

▶ **Territorial de Districtes.** Composada per:

- Ciutat Vella
- Eixample
- Sants-Montjuïc
- Les Corts
- Sarrià-Sant Gervasi
- Gràcia
- Horta-Guinardó
- Nou Barris
- Sant Andreu
- Sant Martí